

Lørenskog kontrollutvalg

Dato: 09.02.2017 kl. 17:30

Sted: Møterom 457, Lørenskog rådhus

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 90 11 88 74 evt.
på e-post kjnord@lorenskog.kommune.no.

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Lørenskog 31.01.2017

For leder i Lørenskog kontrollutvalg, Erik Bratlie

Kjell Nordengen
Rådgiver

Saksliste

Saker til behandling

1/17 Referater	3
2/17 Prosjektplan for en forvaltningsrevisjon av barnevernet	6
3/17 Felles sak for alle kontrollutvalg på Romerike om plan for selskapskontroll 2017-2020	13
4/17 Orientering ved revisjonen	41
5/17 Kontrollutvalgets årsrapport 2016	42
6/17 Uttalelse om sammenslåing av Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS) og Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)	54
7/17 Eventuelt	81

Arkivsak-dok. 15/00223-10
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

REFERATER

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken tas til orientering

Vedlegg:

Dialog med Fylkesmannen om samordning av tilsyn

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS- ROKUS
Postboks 304
1470 Lørenskog

Samordningsstaben

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato: 08.11.2016
Vår ref.: 2016/21995-2 FM-K
Saksbehandler: Fakra Butt
Direktetelefon: 22 00 35 97

Dato: 20.12.2016

Dialog med Fylkesmannen om samordning av tilsyn

Vi viser til Deres brev av 8.11.2016 om at Kontrollutvalgsekretariatene i Follo og på Romerike ønsker regelmessig dialog med Fylkesmannen om tilsynsarbeid.

Undertegnede er den nye kontaktpersonen som bl.a. skal jobbe med samordning av tilsyn som er rettet mot kommuner, både fylkesmannens og andre etaters tilsyn med kommuneplikter.

Når det gjelder vår tilsynsaktivitet for 2017 er samtlige avdelinger hos oss i gang med å planlegge de. Vi har ikke på nåværende tidspunkt all nødvendig informasjon fra departementene for å planlegge våre tilsyn på detaljnivå. Det vi midlertidig vet gjennom styringsinformasjon og det vi har lagt tilsynsplaner om for 2017 er med følgende temaer:

Barnehageområdet

- Kommunens utøvelse av tilsynsplikt.
- Godkjenning av barnehager.
- Organisering av styrerressursen.

Utdanningsområdet

- Felles nasjonalt tilsyn: her kan vi velge mellom forvaltningstilsyn, tilsyn med elevenes utbytte av opplæringen eller tilsyn med om skolene driver med skolebasert vurdering.
- Tilsyn med fagopplæring i videregående skole

Sosial- og familieområdet

- Landsomfattende tilsyn sammen med vår helseavdeling: kommunale helse- og omsorgstjenester, kommunale sosialtjenester og spesialisthelsetjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet.
- Kvalifiseringsprogrammet
- Behandling av stønad til livsopphold og stønad i særlige tilfeller samt bruk av vilkår
- Økonomisk rådgivning
- Individuell plan i henhold til introduksjonsloven
- Kommunen som krisesentermyndighet

Helseområdet

- Landsomfattende tilsyn sammen med vår sosial- og familieavdeling: kommunale helse- og omsorgstjenester, kommunale sosialtjenester og spesialisthelsetjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet.

Miljøvernområdet

- Kommunens avløpshåndtering
- Kommunenes oppfølging av forsøplingssaker

Landbruksområdet

- Kontroll med kommunenes forvaltning av økonomiske og juridiske virkemidler på landbruksområdet

Beredskapsområdet

- Tilsyn med kommunens beredskapsplikt

Vi prøver å planlegge vår tilsynsaktivitet for ett helt år av gangen, men på enkelte områder legger vi planer kun for et halvt år. Dette gjelder spesielt utdanningsområdet.

Dersom det er ønskelig tar vi et møte om tilsyn og samordningsutfordringer i løpet av første halvår i 2017.

Avslutningsvis gjør vi oppmerksom på at dere kan abonnere på vår tilsynsside, hvor både varsel om tilsyn og endelig tilsynsrapport løpende legges ut. Nettsiden vår er: <https://www.fylkesmannen.no/Oslo-og-Akershus/Tilsyn/>. Foreløpig tilsynsrapport legges ikke ut på nett, men fremgår av våre postlister.

Ved eventuelle spørsmål kan saksbehandler kontaktes.

Med hilsen

Rannveig Bjerkmo
assisterende fylkesmann

Fakra Butt
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Arkivsak-dok. 16/00123-6
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

PROSJEKTPLAN FOR EN FORVALTNINGSREVISJON AV BARNEVERNET

Forslag til vedtak/innstilling:

Prosjektplan – barnevern Lørenskog kommune vedtas.

Vedlegg:

Prosjektplan – barnevern Lørenskog kommune

Saksframstilling:

Kontrollutvalget bestilte i møte den 15. desember 2016 en prosjektplan for en forvaltningsrevisjon av barnevernet. Bakgrunnen var kommunestyrets vedtak ved behandlingen av *Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020* den 11. november 2016.

Formålet med undersøkelsen er å gjennomgå barneverntjenestens organisering, ressursbruk og utvikling, tilrettelegging for forebyggende innsats og å vurdere i hvilken grad barnevernet i Lørenskog har etablert et tilfredsstillende system og en god praksis for internkontroll.

Undersøkelsen har tre hovedproblemstillinger:

1. Hvordan er barnevernet organisert, hva er ressursbruken og hva er omfanget av meldinger, undersøkelser og ulike typer hjelpetiltak i tjenesten i perioden 2013-2016?
2. I hvilken grad har barneverntjenesten lagt til rette for å arbeide forebyggende?
3. I hvilken grad har barneverntjenesten etablert et tilfredsstillende system for internkontroll?

Når det gjelder utdypingen av problemstillingene, revisjonskriteriene og metode vises det til vedlagte prosjektplan.

Det er oppgitt en milepælsplan med sikte på ferdigstilling av rapporten 15. september 2017.

Tidsforbruket for gjennomføringen av prosjektet er beregnet til inntil 400 timer.

Enhet: Avdeling for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll	Utarbeidet dato/sign.: 18.1.2017 HT	
Sak: PROSJEKTPLAN	Gjennomgått dato/sign.: 23.1.2017	Side: 1 av 5
Prosjekt: Barnevern – Lørenskog	Sist endret:	Versjon nr:

PROSJEKTPLAN - BARNEVERN LØRENSKOG KOMMUNE

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget i Lørenskog kommune bestilte i møte 15.12.2016 (sak 43/16) en forvaltningsrevisjon innenfor tjenesteområdet barnevern. Bakgrunnen for bestillingen er kommunestyrets behandling av «Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020», hvor det var ønskelig å avklare hvorvidt Lørenskog har en godt fungerende barneverntjeneste. Det fremgikk av kommunestyrebehandlingen et ønske om å undersøke barneverntjenesten i kommunen med henblikk på tjenestens system, struktur og ressurser (saksfremlegg sak 43/16).

Revisjonen ble bedt om utarbeide en prosjektplan med bakgrunn i innspill fra kommunestyret (jf. saksfremlegg sak 43/16) og konkretiseringer i kontrollutvalgsmøtet 15.12.2016. Følgende temaer ble drøftet i møtet:

- Organisering, ressurser og kompetanse
- Internkontroll
- Etterlevelse av sentrale lovkrav i barnevernloven, herunder frister for meldinger og undersøkelser
- Rutiner for oppfølging av medarbeidere
- Forebyggende tiltak i barneverntjenesten
- Barneverntjenestens terskel for å iverksette undersøkelser og fatte vedtak

Riksrevisjonen gjennomførte i 2011-2012 (Dokument 3:15 (2011–2012)) en undersøkelse av det kommunale barnevernet og bruken av statlige virkemidler. Undersøkelsen viste at svakheter i barnevernets arbeid blant annet skyldtes utilstrekkelig saksbehandlingskapasitet, mangelfulle rutiner og svak oppfølging fra barnevernleder. Undersøkelsen avdekket også at få barneverntjenester har god internkontroll. Litt mer utdypende viste undersøkelsen følgende:

Organisering. Oppgavefordeling og intern organisering er ikke er godt nok tilpasset de utfordringer som barnevernet står ovenfor.

Kompetanse. Mangler ved opplæring og vedlikehold av kompetanse i flere kommuner, særlig mindre kommuner.

Internkontroll. Riksrevisjonen fant at få av barneverntjenestene som ble intervjuet hadde helhetlige systemer for læring og forbedring. Blant annet fremkom mangler på systematiske risikovurderinger. En annen hyppig mangel på internkontrollen var manglende kontroll av om

ROMERIKE REVISJON IKS

praksis samsvarer med rutinene. Undersøkelsen viste også at kommunens ledelse ikke alltid har fokus på internkontroll.

Fagsystemet. Fagsystemet er et viktig verktøy for å støtte barneverntjenestens arbeid med saksbehandling og dokumentasjon. Riksrevisjonens undersøkelse viser at de muligheter som ligger i fagsystemet ikke blir godt nok utnyttet og at dokumentasjonspraksisen varierer fra saksbehandler til saksbehandler.

Bemanning. Det fremgikk av undersøkelsen at antall fagstillinger per barn med tiltak eller undersøkelse hadde betydning for saksbehandlingstider. Dette kunne imidlertid bare forklare noe av variasjonen mellom kommuner med hensyn til overholdelse av frister.

Barneverntjenesten i Lørenskog er organisert under sektor oppvekst og utdanning, med barnevernleder som øverste administrative leder. Kommunen har både ansvar for barnevernet i kommunen og for den interkommunale barnevernvakten. Barnevernsvaktens ansvar og arbeidsoppgaver vil ikke bli inkludert i denne undersøkelsen. Barnevernet i kommunen er organisert under barnevernadministrasjonen og utrednings- og tiltaksteamet (UT-teamet). Hvert ansvarsområde har sin leder eller fagkonsulent som utgjør ledergruppa til barneverntjenesten sammen barnevernleder og assisterende barnevernleder (Lørenskog kommune 2015).

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen er å gjennomgå barneverntjenestens organisering, ressursbruk og utvikling, tilrettelegging for forebyggende innsats og å vurdere i hvilken grad barnevernet i Lørenskog har etablert et tilfredsstillende system og en god praksis for internkontroll.

Undersøkelsen har tre hovedproblemstillinger:

1. Hvordan er barnevernet organisert, hva er ressursbruken og hva er omfanget av meldinger, undersøkelser og ulike typer hjelpetiltak i tjenesten i perioden 2013-2016?
2. I hvilken grad har barneverntjenesten lagt til rette for å arbeide forebyggende?
3. I hvilken grad har barneverntjenesten etablert et tilfredsstillende system for internkontroll?

Den første problemstillingen er beskrivende og besvares ved å redegjøre for hvordan kommunen har organisert tjenesten (herunder bemanning og kompetanse), beskrivelse av ressursbruk i tjenesten og omfanget av meldinger, undersøkelser og hjelpetiltak i perioden 2013-2016.

I den andre problemstillingen vil revisjonen se på hvordan barneverntjenesten har lagt til rette for tidlig innsats overfor barn og unge som har behov for hjelp. Barnevernloven (1992) slår fast at kommunen har ansvar for å følge med på barn og unges oppvekstvilkår. Forebyggende arbeid for barn og unge er en oppgave som deles av en rekke instanser i kommunen, men barneverntjenesten har et særskilt ansvar for å arbeide forebyggende (jf. barnevernloven §3-1). Undersøkelsen vil se nærmere på om det er etablert et system og

ROMERIKE REVISJON IKS

rutiner for barneverntjenestens forebyggende arbeid, og om hvorvidt barneverntjenesten har etablert et samarbeid med andre instanser som er involvert i kommunens forebyggende arbeid for barn og unge.

Problemstilling tre omhandler internkontroll. Kommunen skal etter barnevernloven § 2-1 ha internkontroll for å sikre at oppgavene på barnevernområdet utføres i samsvar med de krav som loven setter. Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester (forskrift 14. desember 2005 nr. 584 om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester) definerer interkontroll som «systematiske tiltak som skal sikre at barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med lovkrav» (§ 3).

En god internkontroll bidrar til å forebygge feil og uønskede hendelser, samtidig som den bidrar til kvalitet, effektivitet og forutsigbarhet i kommunenes tjenesteleveranse. Gode systemer og rutiner for internkontroll er ikke tilstrekkelig, disse må etterleves og følges opp i praksis. Denne undersøkelsen vil spesielt rette fokus mot:

- a) Tydeliggjøring av ansvar, oppgaver og myndighet
- b) Vedlikehold og oppfølging av kunnskap og ferdigheter
- c) Oppfølging av medarbeidere
- d) Rutiner/verktøy for å sikre overholdelse av barnevernloven
- e) Risikovurdering og avvikshåndtering.

1.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de normer og krav som kan stilles til kommunens virksomhet på det området som er gjenstand for en forvaltningsrevisjon. Revisjonskriteriene er dermed den målestokken som kommunens praksis holdes opp mot. Revisjonskriteriene utledes fra lov og forskrift, rundskriv og veiledere fra nasjonale myndigheter, kommunens egne vedtak, rutiner og hva som ansees som god forvaltningsskikk på området.

I denne undersøkelsen vil revisjonskriteriene utledes fra lov om barneverntjenester (barnevernloven) og forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester, samt generelle krav til god internkontroll.

Undersøkelsens første problemstilling er deskriptiv og uten revisjonskriterier. Der vil vi ta i bruk tilgjengelige data for Lørenskog, og se dataene opp mot sammenlignbare kommuner, Akershus fylke og landet uten Oslo.

1.4 Metode

Revisjonens undersøkelse vil basere seg på gjennomgang av tilgjengelig statistikk fra KOSTRA, kommunens rapportering til Fylkesmannen, interne retningslinjer, rutiner og prosedyrer samt annen relevant dokumentasjon som gjelder for barnevernet. Dokumentanalysen vil bli supplert med intervjuer av ledere og sentrale medarbeidere i barnevernet.

ROMERIKE REVISJON IKS

1.5 Tidsplan og gjennomføringsrisiko

Nedenfor følger en milepælsplan med en vurdering av de forhold som kan påvirke gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Milepæl	Organ	Frist	Gjennomføringsrisiko
Prosjektplan vedtas	Kontrollutvalget	9.2.2017	Eventuelle behov for endringer i prosjektplanen.
Oppstartsmøte	Rådmannen/ revidert enhet	Februar 2017	Oppstartsmøte med rådmann/revidert enhet er ofte en forutsetning for å komme i gang med datainnhenting og for å ivareta en god revisjonsdialog. Om møtet ikke lar seg gjennomføre innen kan prosjektet forsinkes i oppstartsfasen.
Datainnsamling (f.eks. dokumenter, spørreundersøkelser intervjuer m.m.) Analyse av data, rapportutforming	Revidert enhet/ Revisjonen	Mars-juni 2017	Undersøkelsen baserer seg dels på dokumentanalyse, dels på intervjuer. Innhenting av dokumentasjon kan ta lengre tid enn forutsatt. Intervjuer skal passe for alle parter. Dersom gjennomføring av intervjuer ikke lar seg gjennomføre innen rimelig tid, kan prosjektet forsinkes. For at data skal kunne benyttes i rapporten må de verifiseres av intervjuobjektene. Det er derfor en forutsetning for å opprettholde god fremdrift at dette skjer innen fastsatte frister.
Svar på ev. fakta- høring	Revidert enhet	August 2017	Noen ganger sendes faktadelen av rapporten til verifisering hos revidert enhet. Dersom revisjonen ikke mottar svar innen avtalt frist kan det oppstå forsinkelser.
Svar på foreleggelse av rapport	Rådmannen	13.9.2017	Avhengig av svar fra rådmannen innen avtalt frist.
Ferdig rapport oversendes Rokus	Kontrollutvalget	15.9.2017	

ROMERIKE REVISJON IKS

Med bakgrunn i planen har revisjonen beregnet et tidsforbruk for gjennomføringen av prosjektet på inntil 400 timer.

Kontrollutvalget vil bli holdt orientert om fremdriften og vil få beskjed i møter eller skriftlig dersom det skulle oppstå forsinkelser som kan gå ut over fristen for levering av endelig rapport. Det settes da en ny frist for leveransen.

1.6 Revisors uavhengighet

Undersøkelsen vil bli gjennomført av Ellen Bjørkum, Hanne Tømte og Inger Berit Faller (prosjektleder).

Revisjonen har i forbindelse med prosjektplanleggingen vurdert at prosjektleder og prosjektmedarbeidere fyller kravet til en uavhengig og objektiv revisjon. Den enkeltes uavhengighet vil også bli vurdert løpende gjennom hele prosjektperioden.

Jessheim, 24.1.2017

Oddny Ruud Nordvik
avdelingsleder forvaltningsrevisjon
og selskapskontroll

Inger Berit Faller
prosjektleder

Arkivsak-dok. 15/00117-11
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

FELLES SAK FOR ALLE KONTROLLUTVALG PÅ ROMERIKE OM PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2017-2020

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget godkjenner opplegget og tidsplanen for arbeidet med selskapskontroll, og gir sekretariatet fullmakt til å koordinere bestillingene.
2. Kontrollutvalget bestiller en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Romerike Krisesenter IKS. Kontrollutvalget ber Romerike Revisjon IKS komme tilbake med en prosjektplan for forvaltningsrevisjonen.
3. Kontrollutvalget bestiller en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Strandveien 1. Kontrollutvalget ber Romerike Revisjon IKS komme tilbake med en prosjektplan for forvaltningsrevisjonen.

Vedlegg:

1. Oppsummering av alle utvalgenes prioriterte kontroller i perioden.
2. Overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2017-2020.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget vedtok overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2017–2020 den 31. oktober 2016, og den ble vedtatt av kommunestyret den 16. november 2016, se vedlegg 2.

De fleste selskaper er eid av flere kommuner. Kontrollutvalgslederne på Romerike har hatt to felles møter (10.10.2016 og 11.01.2017) for å drøfte samordning av selskapskontrollene. Lederne er enig om at de største kommunene tar ansvar for kontroll i de største selskapene, og at alle eierkommunenes kontrollutvalg mottar og behandler de rapporter som de har eierinteresser i. På denne måten deles resultatene. Det er også viktig at rapportene inneholder tilstrekkelig informasjon om den enkelte kommune, slik at kontrollutvalget kan lage en presis innstilling til kommunestyret.

Kontrollutvalget foretar en bestilling av den enkelte selskapskontrollen med nærmere angivelse av innretning av undersøkelsen. Ved bestilling av selskapskontroll med forvaltningsrevisjon vil det bli utarbeidet og fremlagt en prosjektplan for det enkelte prosjekt - tilsvarende som på forvaltningsrevisjonsprosjekter. I selskaper der flere kommuner er eiere, vil sekretariatet samordne kontrollen.

Sekretariatet har hatt et møte med Romerike Revisjon IKS den 19.01.17 hvor opplegget og tidsplanen for arbeidet med selskapskontroll er diskutert.

Kontrollutvalget i Lørenskog kommune vil motta følgende kontroller i perioden 2017-2020:

Selskap	Eiere	Utdyping av prosjekt	Tidspunkt for bestilling
Romerike crisesenter IKS	Fet, Aurskog-Høland, Sørumsnes, Rælingen, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Enebakk	Mer enn en ren eierskapskontroll. Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp? Også se på sider ved driften. (Eierskapskontroll + forvaltningsrevisjon)	2017
Norasondegruppen AS	Fet, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Sørumsnes, Aurskog-Høland, Gjerdrum, Rømskog, Norsk Folkehjelp (0,32%)	Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp? I hvilken grad drives selskapet i henhold til formålet? (Eierskapskontroll)	2018
Strandveien 1 AS	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet og Sørumsnes	<ul style="list-style-type: none"> - Er kommunens eierstrategi i samsvar med de oppgaver selskapet faktisk utfører? - Har selskapet vurdert fremtidig skatteplikt og eventuelt drøftet dette med eierne? - Hva er gjort for å sikre at lov om offentlige anskaffelser er fulgt? - Hvordan er den økonomiske risiko vurdert i forhold til eiendomsutviklingsprosjektet? (Eierskapskontroll + forvaltningsrevisjon)	2017
Romerike revisjon IKS	Fet, Aurskog-	Eierskapskontroll	2018

	Høland, Sørumsnes, Rælingen, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Enebakk		
Romerike avfallsforedling IKS	Skedsmo, Lørenskog, Fet, Gjerdrum, Nittedal, Sørumsnes, Enebakk og Aurskog-Høland, Rælingen	Mer enn en ren eierskapskontroll?	2019
Nedre Romerike brann og redning IKS	Lørenskog, Rælingen, Skedsmo, Nittedal, Sørumsnes, Aurskog-Høland, Fet	Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp?	2020
Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS	Fet, Aurskog-Høland, Sørumsnes, Nes, Rælingen, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Enebakk	Eierskapskontroll	2019
Nedre Romerike vannverk IKS	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet og Sørumsnes.	Eierskapskontroll	2018
Nedre Romerike avløpsanlegg IKS	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen og Nittedal	Eierskapskontroll	2018
Nitor AS	Lørenskog	I hvilken grad drives selskapet i henhold til formålet?	2020
Samarbeid	Partnere	Utdyping av undersøkelse	
Regionkontor landbruk	Skedsmo, Nittedal, Lørenskog, Rælingen, Oslo. Vertskommune: Skedsmo	Det kan det være aktuelt å undersøke hvordan Lørenskog kommune sikrer at de oppgaver og det ansvar Lørenskog har blir ivaretatt i vertskommunesamarbeidet.	2019
Kommunal døgnetenhet,	Skedsmo,		2018

KAD	Rælingen, Enebakk, Fet, Lørenskog, Nittedal, Sørumsdal. Vertskommune: Skedsmo		
-----	--	--	--

Det foreslås at kontrollutvalget bestiller kontroller for ett år av gangen. For Lørenskog kommune innebærer dette eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskapene Romerike krisesenter IKS og Strandveien 1.

For Romerike Krisesenter IKS vil eierskapskontrollen se på hvordan anbefalingene fra forrige eierskapskontroll er fulgt opp. Når det gjelder forvaltningsrevisjonen har Skedsmo kontrollutvalg i *Overordnet analyse og plan for selskapskontroll* blant annet sagt at det er aktuelt å se på driften i første omgang, og la spørsmål knyttet til eierstruktur eventuelt komme senere. Kontrollutvalgene i Rælingen, Sørumsdal, Nes og Nittedal utdypet prosjektet slik under sin behandling av saken: «Når det gjelder Romerike krisesenter IKS ønsker utvalget at man ser på ressursbruk og økonomistyring. Videre ønsker utvalget å se på hvordan selskapet ivaretar formålet for virksomheten» Rælingen ønsker også å se på organisasjonsform. Kontrollutvalget kan gi ytterligere innspill og utdype dette i møtet.

Når det gjelder Strandveien 1 AS fremgår det av kontrollutvalgets plan for selskapskontroll at utvalget vil se på om kommunens eierstrategi er i samsvar med de oppgaver selskapet faktisk utfører, og om selskapet har vurdert fremtidig skatteplikt og eventuelt drøftet dette med eierne. Utvalget har videre pekt følgende som aktuelt for forvaltningsrevisjonsprosjektet: Hva er gjort for å sikre at lov om offentlige anskaffelser er fulgt, og hvordan er den økonomiske risiko vurdert i forhold til eiendomsutviklingsprosjektet. Kontrollutvalgene i Rælingen, Sørumsdal, Nes og Nittedal støttet denne tilnærmingen i sin behandling av saken. Lørenskog kontrollutvalg kan gi ytterligere innspill og utdype dette i møtet.

Kontrollutvalget vil rapportere samlet på eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i det enkelte selskap til kommunestyret, og ber derfor revisor om at det rapporteres samlet.

I vedlegg 1 til denne saken ligger det en oppsummering av alle utvalgene sine prioriterte kontroller i perioden. Det er også satt opp et forslag til tidsplan for gjennomføringen.

En likelydende sak blir fremmet i de øvrige kontrollutvalg på Romerike.

Selskapskontroll 2017 – 2020 Romerike

Selskap	Eiere	Utdyping av prosjekt	Tidspunkt for bestilling
Romerike krisesenter IKS	Fet, Aurskog-Høland, Sørumsnes, Rælingen, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Enebakk	Mer enn en ren eierskapskontroll. Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp? Også se på sider ved driften. (Eierskapskontroll + forvaltningsrevisjon)	2017
Norasondegruppen AS	Fet, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Sørumsnes, Aurskog-Høland, Gjerdrum, Rømskog, Norsk Folkehjelp (0,32%)	Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp? I hvilken grad drives selskapet i henhold til formålet? (Eierskapskontroll)	2018
Strandveien 1 AS	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet og Sørumsnes	<ul style="list-style-type: none"> - Er kommunens eierstrategi i samsvar med de oppgaver selskapet faktisk utfører? - Har selskapet vurdert fremtidig skatteplikt og eventuelt drøftet dette med eierne? - Hva er gjort for å sikre at lov om offentlige anskaffelser er fulgt? - Hvordan er den økonomiske risiko vurdert i forhold til eiendomsutviklingsprosjektet? (Eierskapskontroll + forvaltningsrevisjon)	2017
Romerike revisjon IKS	Fet, Aurskog-Høland, Sørumsnes, Rælingen, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Enebakk	Eierskapskontroll	2018
Romerike avfallsforedling IKS	Skedsmo, Lørenskog, Fet, Gjerdrum, Nittedal, Sørumsnes, Enebakk og Aurskog-Høland, Rælingen	Mer enn en ren eierskapskontroll?	2019
Øvre Romerike brann og redning IKS	Ullensaker, Nes, Nannestad, Hurdal, Gjerdrum, Eidsvoll	Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp?	2018

Selskapskontroll 2017 – 2020 Romerike

Nedre Romerike brann og redning IKS	Lørenskog, Rælingen, Skedsmo, Nittedal, Sørumsdal, Aurskog-Høland, Fet	Hvordan har anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp?	2020
Øvre Romerike avfallsselskap IKS	Ullensaker, Nannestad, Hurdal, Eidsvoll	Hvordan er anbefalingene fra forrige eierskapskontroll blitt fulgt opp?	2018
Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS	Fet, Aurskog-Høland, Sørumsdal, Nes, Rælingen, Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Enebakk	Eierskapskontroll	2019
Midtre Romerike avløpssekselskap IKS	Gjerdrum, Sørumsdal, Fet	Eierskapskontroll	2018
Orbit Arena AS	Ullensaker, Eidsvoll, Nannestad, Hurdal, Akershus fylkeskommune, DnB (10%), flere private eiere som eier mindre enn 1% hver.	Begrenset eierskapskontroll	2017
Nedre Romerike vannverk IKS	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet og Sørumsdal.	Eierskapskontroll	2018
Nedre Romerike avløpsanlegg IKS	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen og Nittedal	Eierskapskontroll	2018
Nitor AS	Lørenskog	I hvilken grad drives selskapet i henhold til formålet?	2020
Kanmer AS	Nes	Eierskapskontroll	2019
Aurskog-Høland utbyggingsselskap AS	Aurskog-Høland	Eierskapskontroll	2018
Jobberiet AS	Aurskog-Høland	Mer enn en ren eierskapskontroll	2020
Lillestrøm parkering AS med datterselskapet	Skedsmo	Eierskapskontroll	2019
Øvre Romerike utvikling (ØRU) Øvre Romerike innkjøpsamarbeid (ØRIK)	Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Gjerdrum		I bestilling
Andre eierskapskontroller			
Kontroll av Skedsmo kommunes eierforvaltning			2018

Selskapskontroll 2017 – 2020 Romerike

Samarbeid	Partnere	Utdyping av undersøkelse	
Digitale Gardermoen	Eidsvoll, Gjerdrum, Hurdal, Nannestad, Nes, Ullensaker . Vertskommune: Ullensaker		2020
Jessheim interkommunale legevakt	Gjerdrum, Nannestad, Hurdal, Ullensaker. Vertskommune: Ullensaker	Mer enn en ren eierskapskontroll	2017
Nedre Romerike innkjøpssamarbeid	Fet, Enebakk, Nittedal, Rælingen, Aurskog-Høland, Sørums . Vertskommune: Sørums		2018
Voksenopplæring Øvre Romerike	Ullensaker, Nes, Nannestad, Eidsvoll, Hurdal. Vertskommune: Ullensaker	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan er delegeringen gjennomført? 2. Hvordan sikrer Nes kommune at sitt ansvar blir ivaretatt i samarbeidet? 3. Hvordan fungerer tjenesten overfor brukerne? <p>Det foretas en undersøkelse av problemstilling 1 og 2 før en tar stilling til om det også er aktuelt å gjennomføre en undersøkelse av problemstilling 3.</p>	2017
Regionkontor landbruk	Skedsmo , Nittedal, Lørenskog, Rælingen, Oslo. Vertskommune: Skedsmo	Det kan det være aktuelt å undersøke hvordan Lørenskog kommune sikrer at de oppgaver og det ansvar Lørenskog har blir ivaretatt i vertskommunesamarbeidet.	2019
Kommunal døgnetenhet, KAD	Skedsmo , Rælingen, Enebakk, Fet, Lørenskog, Nittedal, Sørums. Vertskommune: Skedsmo		2018

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll Lørenskog kommune

Lørenskog kontrollutvalg

Innhold

Innledning.....	2
Om selskapskontroll	2
Overordnet analyse	3
Forvaltning av kommunens eierskap – eiermeldingen	3
Vurdering av eierskapets vesentlighet	4
Vurdering av risiko knyttet til det enkelte eierskap	4
Kommunens eierskap	4
Tidligere kontroller	5
Prioriterte prosjekter for selskapskontroll i planperioden	5
Utdyping av de enkelte prosjektene	5
Gjennomføring av selskapskontroll	6
Rapportering av gjennomførte selskapskontroll	6
Rullering av planen	6
Faktaark selskaper	6
Nedre Romerike Brann- og redningsvesen IKS	6
Romerike Avfallsforedling IKS.....	7
Eierskapskontroll	8
Nedre Romerike Vannverk IKS.....	9
Nedre Romerike Avløpsanlegg IKS	10
Romerike Krisesenter IKS	11
Selskapskontroll.....	12
Andre forhold som kan påvirke risikobildet	12
Romerike Revisjon IKS	13
Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS.....	13
Strandveien 1 AS.....	14
Selskapskontroll i NRV AS og RA2 AS (Strandveien 1 AS)	15
Andre forhold som kan påvirke risikobildet:	15
Norasondegruppen AS	16
Selskapskontroll.....	16
Andre forhold som kan påvirke risikobildet:	16
Nitor AS.....	17
Mailandveien 10 A.....	17
Regionkontor landbruk (RKL).....	18
Barnevernvakten Romerike Politidistrikt	19
Kommunal døgnenhet, KAD	19

Innledning

I kommunal sektor er det blitt mer og mer vanlig å organisere deler av tjenesteproduksjonen utenfor den ordinære kommunale forvaltningen. Dette kan være aksjeselskaper, interkommunale selskaper eller andre selvstendige rettssubjekter.

Selskapsorganisering kan utgjøre en utfordring for folkevalgt styring, innsyn og kontroll, på grunn av at de ligger utenfor kommunestyrets direkte styring og administrasjonssjefens internkontroll. Hvordan kommunestyret forvalter eierskapene sine er viktig for å sikre kvalitet på tjenester og god forvaltning av kommunens verdier. God forvaltning av eierskapene er også viktig for kommunens omdømme.

Om selskapskontroll

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget, og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges folkevalgt styring og kontroll. Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger. Hensikten er å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene.

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper. Dette gjelder interkommunale selskaper, aksjeselskaper og interkommunalt samarbeid som er egne rettssubjekter. I prinsippet gjelder innsynsretten overfor selskaper som fullt ut er eid av kommuner og fylkeskommuner.

I hovedsak skiller det mellom eierskapskontroll, som er obligatorisk, og frivillig forvaltningsrevisjon. Praksis tilsier at det kan være en glidende overgang mellom disse to hovedkategoriene. I Kontrollutvalgsboken¹ blir dette illustrert med følgende figur.

Formålet med eierskapet og eventuelle prinsipper for hvordan eierstyringen utøves, er et godt utgangspunkt for kontrollutvalget når de skal påse at eierskapene forvaltes i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Eierskapskontroll fokuserer på hvordan kommunen utøver eierstyring, og om den som representerer kommunens interesser på generalforsamlingen eller i representantskapet treffer beslutninger i samsvar med relevant lovgivning, og for øvrig opptrer i tråd med kommunens vedtak og forutsetninger for forvaltningen av eierinteressene.

Problemstillinger ved eierskapskontroll kan være:

- Har kommunen etablert tydelige føringer for eierskapene sine? Har kommunen en eierskapsmelding?
- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser? Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser? Er rutinene gode nok, og blir de etterlevd?
- Er det god kommunikasjon mellom aktørene (eierrepresentant og eierforsamling, styret og daglig leder)?

¹ Kontrollutvalgsboken, utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2016

- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Forvaltningsrevisjon i selskaper kan være aktuelt dersom tips, politiske vedtak eller endrede føringer gjør at kontrollutvalget mener det er forhold som trenger å bli nærmere undersøkt. Funn fra tidligere eierskapskontroll kan også aktualisere forvaltningsrevisjon i selskaper.

Forvaltningsrevisjon vil si systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Tema for forvaltningsrevisjon i selskaper kan være:

- Måloppnåelse
- Offentlige anskaffelser
- Habilitet
- Etikk og samfunnsansvar
- Arbeidsmiljø
- Økonomisk drift

Dersom kommunen har oppnevnt medlemmer til styret i selskapet, kan det også være aktuelt å vurdere hva slags rolle disse har for å sikre at selskapet drives innenfor kommunestyrets forutsetninger og engasjement i selskapet.

Forvaltningsrevisjon er valgfri og således ikke en obligatorisk del av selskapskontrollen. I de tilfeller der det er nødvendig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon, er hensikten å gi kommunestyret relevant informasjon om selskapet.

Selskapskontroll kan i prinsippet gjennomføres i alle typer selskaper, men omfanget av selskapskontrollen påvirkes av eierforholdene i selskapene. Innsyns- og undersøkelsesretten til kontrollutvalget er forbeholdt følgende selskaper:

- Interkommunale styre etter kommuneloven § 27 som er eget rettssubjekt
- Interkommunale selskap (IKS)
- Heleide kommunale aksjeselskap kommunen eier alene eller sammen med andre kommuner
- Heleide datterselskap til slike selskaper

Overordnet analyse

I dette kapitlet behandles grunnleggende spørsmål som hva kommunen eier, hvordan eierskapet forvaltes, hvor vesentlig det enkelte selskapet er og hvilken risiko som er knyttet til det enkelte eierskap. Basert på denne analysen kommer kontrollutvalget frem til hvilke selskaper som er aktuelle for selskapskontroll.

Forvaltning av kommunens eierskap – eiermeldingen

Lørenskog kommune har fastsatt prinsipper for god eierstyring i eiermeldingen. I utgangspunktet skal disse prinsippene ligge til grunn for alle selskaper kommunen har eierskap i, men utøvelsen skal tilpasses kommunens mål med eierskapet og eierandelen i det enkelte selskap. Prinsippene er følgende:

1. Det skal være åpenhet knyttet til kommunens eierselskaper i aksjeselskaper/interkommunale selskaper
2. Eierbeslutninger og vedtak skal fattes av generalforsamlingen /representantskapet
3. Selskapets virksomhet skal tydelig framgå av vedtektenes/selskapsavtalens formålsbestemmelse.
4. Selskapet skal til enhver tid ha forsvarlig kapitalstruktur som er tilpasset selskapets mål, strategi og risikoprofil.
5. Selskapet skal være bevisste sitt samfunnsansvar.
6. Styret skal sammensettes slik at det kan ivareta selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart. Det skal tas hensyn til at styret skal fungere godt som et kollegialt organ.
7. Styret skal forvalte selskapets verdier på best mulig måte, ha tilsyn med daglig ledelse og organisasjonen, sette mål og legge planer for utvikling av virksomheten.

8. Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til omfanget og arten av selskapets virksomhet.
9. Styret skal fastsette retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon basert på åpenhet. Selskapet skal årlig publisere oversikt over datoer for viktige hendelser (bl.a. generalforsamlings-/representantskapsmøter), årsrapporter, åpne presentasjoner, utbetaling av eventuelt utbytte med mer.
10. Kommunestyret skal revidere kommunens eierskapsmelding en gang per valgperiode, evt. oftere dersom det er behov for det.

Administrasjonen og folkevalgte som ivaretar eierskapet skal fremme sine synspunkter overfor øvrige eierrepresentanter i samsvar med disse prinsippene.

For å sikre god eierstyring vedtok kommunestyret i møte 09.02.2011, sak 005/11 "Reglement for valg av og instruksjonsmyndighet over kommunens eierrepresentanter til generalforsamling for aksjeselskaper og representantskap i interkommunaleselskaper". I reglementet er det bestemt at alle saker som skal behandles av selskapenes generalforsamling/representantskap som hovedregel skal forelegges kommunestyret eller det politiske organ som er delegert oppgaven forut for møte i selskapenes generalforsamling møter/representantskap.

I kommunens delegeringsreglement er formannskapet delegert denne myndighet.

Kommunens representanter til generalforsamling/representantskap plikter ved stemmegivning å følge den instruks som fattes av formannskapet. Dersom instruks ikke er fattet er det i reglementet fastslått at kommunens representanter ved stemmegivning i generalforsamlingen/representantskapet skal opptre på en måte som best mulig ivaretar Lørenskog kommunens interesser.

Vurdering av eierskapets vesentlighet

Hvert enkelt selskap er vurdert ut fra ulike perspektiver på vesentlighet og de målsettinger kommunen har med eierskapet. Sentrale vesentlighetsmomenter er om selskapet

- Forvalter store økonomiske verdier
- Utfører viktige kommunale oppgaver
- Har betydning for lokalsamfunn, arbeidsplasser el.
- Politisk interesse og prestisje
- Betydning for omdømme

Vurdering av risiko knyttet til det enkelte eierskap

Etter at vesentlighet er vurdert, vurderes risiko, eller «hvor stor er sjansen for at viktige mål ikke oppnås?»

Eksempler på indikasjoner på risiko er:

- Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunestyrets mål for selskapet
- Risiko for at den som forvalter kommunens eierinteresser i selskapet ikke gjør dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger
- Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med lover og regler
- Risiko for at selskapet ikke drives på en økonomisk forsvarlig måte
- Negativ økonomisk utvikling
- Negativ medieoppmerksomhet

I vedlagte oversikt over selskaper er funn fra tidligere kontroller oppsummert.

Kommunens eierskap

Lørenskog kommune har eierinteresser i følgende virksomheter:

Interkommunale selskap

- Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS

- Romerike Avfallsforedling (ROAF) IKS
- Nedre Romerike vannverk IKS
- Nedre Romerike avløpsanlegg IKS
- Romerike krisesenter IKS
- Romerike revisjon IKS
- Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS

Aksjeselskap

- Strandveien 1 AS
- Norasonde AS
- Nitor AS
- Mailandveien 10 AS

Vertskommunesamarbeid

- Regionkontor landbruk (Skedsmo)

Andre samarbeidsformer

- Barnevernsvakten
- Kommunal døgnenhet, KAD

Tidligere kontroller

Det har vært gjennomført eierskapskontroll i ROAF, Krisesenteret, Norasonde, NRV AS, RA2 AS og Nitor i forrige periode. Formålet var å gjennomgå og vurdere om eiernes oppfølging av eierskapet i selskapene utøves etter kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Kontrollene viste at det synes å være etablert rutiner og verktøy for god eierstyring i selskapene, bortsett fra i Norasonde. For mer detaljer viser vi til Faktaarkene for hvert selskap.

Prioriterte prosjekter for selskapskontroll i planperioden

Kontrollutvalget ønsker å konsentrere seg om kontroll i følgende selskaper:

Selskap	Involverte eiere
Strandveien 1 AS	Lørenskog, Skedsmo, Rælingen, Nittedal, Fet, Sørumsund
Nitor AS	Lørenskog
Norasondegruppen AS	Lørenskog, Skedsmo, Fet, Nittedal, Rælingen, Sørumsund, Aurskog-Høland, Gjerdrum, Rømskog, Norsk Folkehjelp (0,32%)
Regionkontor landbruk	Vertskommunesamarbeid med Skedsmo kommune som vertskommune
Nedre Romerike brann og redning IKS	Lørenskog, Rælingen, Skedsmo, Nittedal, Sørumsund, Aurskog-Høland, Fet
Romerike avfallsforedling IKS	Lørenskog, Aurskog-Høland, Enebakk, Fet, Gjerdrum, Nittedal, Rælingen, Skedsmo og Sørumsund

Sekretariatet vil koordinere kontrollene med de øvrige kontrollutvalgene her hvor der er mange eiere.

Utdyping av de enkelte prosjektene

I Strandveien 1 AS kan følgende problemstillinger være aktuelle:

- Er kommunens eierstrategi i samsvar med de oppgaver selskapet faktisk utfører?
- Har selskapet vurdert fremtidig skatteplikt og eventuelt drøftet dette med eierne?
- I hvilken grad er regelverket for offentlige anskaffelser fulgt i arbeidet med eiendomsutvikling?

- Hvordan er den økonomiske risiko vurdert i forhold til eiendomsutviklingsprosjektet?

I Nitor AS og Norasondegruppen AS kan det være aktuelt å undersøke i hvilken grad selskapene driver i henhold til formålet.

Når det gjelder Regionkontor landbruk kan det være aktuelt å undersøke hvordan Lørenskog kommune sikrer at de oppgaver og det ansvar Lørenskog har blir ivaretatt i vertskommunesamarbeidet.

Selskapskontrollen i Nedre Romerike brann og redning IKS og Romerike avfallsforedling IKS foretas helt i slutten av valgperioden. Problemstillingen utformes ved bestillingen ut i fra hva som er aktuelt på dette tidspunkt.

Gjennomføring av selskapskontroll

Det er få føringer for hvordan selskapskontrollen skal gjennomføres, og omfang og fokus kan variere fra selskap til selskap. Kontrollutvalget foretar en bestilling av den enkelte selskapskontrollen med nærmere angivelse av innretning av undersøkelsen. I selskaper der flere kommuner er eiere, vil sekretariatet samordne kontrollen gitt at flere kontrollutvalg har prioritert samme selskap. Det er Romerike revisjon som utfører selskapskontrollen.

NKRF har utarbeidet en praktisk veileder for selskapskontroll med fokus på eierskapskontroll som kan legges til grunn for arbeidet. I de tilfeller der forvaltningsrevisjon inngår, skal standarden RSK 001 legges til grunn for arbeidet.

Rapportering av gjennomførte selskapskontroll

Kontrollutvalget rapporterer fortløpende arbeidet med selskapskontroll til kommunestyret. I tillegg rapporteres det i utvalgets årsrapport.

Kommunestyret fastsetter hvordan den enkelte selskapskontrollen skal følges opp, og kontrollutvalget følger opp vedtakene. Kontrollutvalget skal også avgi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapportene er blitt ivaretatt.

Rullering av planen

Denne planen er utarbeidet med tanke på selskapskontroll i kommende 4-årsperiode. I tillegg til løpende vurdering av planen vil kontrollutvalget vurdere om den bør revideres etter 2 år. Kontrollutvalget ber kommunestyret om fullmakt til å fravike de vedtatte prioriteringene i planen basert på slike vurderinger, eller hvis andre forhold tilsier det.

Faktaark selskaper

Nedre Romerike Brann- og redningsvesen IKS

Tilskudd til NRBR 2016 100 716 668.- kroner. Tilskudd til Romerike 110-sentral 16 972 310.- kroner.

Formål	På vegne av eierkommunene å ivareta plikter og oppgaver disse har etter lover og forskrifter om brann- og redningsspørsmål, samt sivilforsvarsoppgaver.
Etablert	1. januar 2006 – utvidet 1. januar 2014 (Fet trådte inn)
Selskapsavtale	Revidert i 2015

Deltakere	Lørenskog, Rælingen, Skedsmo, Fet, Sørum, Nittedal og Aurskog-Høland kommuner
Hovedkontor	Lørenskog kommune
Hovedrammer for selskapets virksomhet	<p>Lov om interkommunale selskaper. Selskapsavtalen.</p> <p>Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med tilhørende forskrifter.</p> <p>Lov om vern mot forurensninger og mot avfall.</p> <p>Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret.</p>
Eierandeler	<p>Skedsmo 29,26 %</p> <p>Lørenskog 19,85 %</p> <p>Nittedal 19,04 %</p> <p>Sørum 10,09 %</p> <p>Aurskog-Høland 7,83 %</p> <p>Rælingen 7,20 %</p> <p>Fet 6,73 %</p>
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.
Tilskudd	Deltakerkommunene plikter å yte årlige tilskudd til brannvesenet, feiervesenet, 110-sentralen og Sivilforsvaret. Tilskudd til brannvesenet er fordelt mellom eierkommunene etter innbyggertall, med en overgangsordning over 10 år (tom 2023) der deler av tilskuddet fordeles iht. fordelingsnøkkel basert på justert basisbudsjett for 2013.
Låneopptak	Selskapet kan ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld, samt likviditetsformål, med en ramme for samlet låneopptak på 25 mill. kr.
Representantskapet	<p>14 medlemmer, hvorav 2 fra hver eierkommune.</p> <p>Eierkommunene har én stemme hver i representantskapet.</p>
Styret	<p>Styret består av 5 medlemmer, pluss 2 medlemmer som velges av og blant selskapets ansatte. Representantskapet velger styrets leder og nestleder for 2 år av gangen.</p> <p>Representantskapet oppnevner en valgkomité som forbereder valget.</p>
Instruks for styret og daglig leder	Ja
Etiske retningslinjer	Ja
Adresse	Sykehusveien 10, 1474 Nordbyhagen
Telefon	67 91 04 00
Nettadresse	www.nrbr.no

Rømskog kommune kjøper brann- og redningstjenester fra NRBR IKS

Romerike Avfallsforedling IKS

Omsetning 2015 216,10 mill. Kroner.

Formål	På vegne av eierkommunene å drive mottak, innsamling, transport, behandling og omsetning av avfall i eierkommunene med mer. Selskapet drives etter selvkostprinsippet for husholdningsavfall, i tillegg til forretningsmessig drift innenfor næringsavfall.
Etablert	1. januar 1992
Selskapsavtale	Revidert ifb. utvidelse 1.1.15

Deltakere	Aurskog-Høland, Enebakk, Fet, Gjerdrum, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Skedsmo og Sørumsdal kommuner.
Hovedkontor	Skedsmo kommune
Hovedrammer for selskapets virksomhet	Lov om interkommunale selskaper. Selskapsavtalen. Forurensningsloven med forskrifter.
Eierandeler	Aurskog-Høland 8,36 % Enebakk 5,73 % Fet 5,96 % Gjerdrum 3,39 % Lørenskog 18,71 % Nittedal 12,07 % Rælingen 9,06 % Skedsmo 27,6 % Sørumsdal 9,12 % Eierandelen revideres hvert år og baseres på innbyggertall i den enkelte kommune.
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.
Investeringer og fond	Investeringskapital skaffes til veie ved egenkapital, låneopptak eller ved tilskudd fra deltakerkommunene og staten. Det skal avsettes midler til fond for konsesjonspålagt etterdrift av avfallsdeponiet. Det kan avsettes midler til fond for investeringer og gjeldssanering.
Driftstilskudd	Årlige kapital- og driftskostnader dekkes gjennom driftstilskudd fra deltakerkommunene, behandlingsavgift for avfall fra andre avfallsleverandører og salg av utsorterte produkter. Driftstilskuddet skal dekke tjenester selskapet utfører for kommunene og fordeles på disse i samsvar med regler fastsatt av representantskapet. Kommunene innbetaler de budsjetterte driftstilskudd iht. en på forhånd oppsatt innbetalingsplan, som fastlegges ved budsjettbehandlingen.
Låneopptak	Selskapet kan ta opp lån til investeringer innenfor en samlet ramme for låneforpliktelser på 365 mill kr.
Representantskapet	18 medlemmer, hvorav 2 representanter fra hver eierkommune. Eierkommunene har én stemme hver i representantskapet.
Styret	Styret har 5 medlemmer, pluss 1 medlem valgt av og blant selskapets ansatte. Representantskapet oppnevner en valgkomité som forbereder valget.
Instruks for styret og daglig leder	Ja

Rømskog kommune får levert avfallshåndteringstjenester fra ROAF fra 2015 i henhold til en avtale med Aurskog-Høland kommune.

Eierskapskontroll

Eierskapskontrollen er utført i 2014. Hovedformålet var å vurdere eiernes oppfølging av eierskapet i ROAF etter de rammer kommuneloven og kontrollutvalgsforskriften foreskriver. Kontrollen tar sikte på å besvare følgende hovedproblemstillinger:

1. Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
2. Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Revisors konklusjon er «Det synes å være etablert rutiner og verktøy for god eierstyring i selskapet. Blant representantskapets medlemmer har under 40 % besvart vår henvendelse for informasjon og redegjørelse for eierskapskontroll. Innholdet i flere av svarene synliggjør både manglende kunnskap og manglende engasjement blant flere av representantskapsmedlemmene.»

Revisors anbefaling er «Det anbefales at det gjennomføres bevisstgjøring av i eierrollen for representantskapets medlemmer.»

Nedre Romerike Vannverk IKS

Driftskostnad 41,6 mill. kroner i 2014.

Formål	Sørge for vannforsyning til eierkommunene på engrosnivå. Planlegge, bygge og drive vannforsyningsanlegg med tilhørende renseanlegg, tunneler, reservevannkilder, høydebassenger, pumpestasjoner og hovedledningsanlegg frem til definerte leveringspunkter. Kan levere vann til andre kommuner, men ikke til enkeltabonnenter. Skal drives etter selvkostprinsippet. Har ikke erverv til formål.
Etablert	1. januar 2008 som IKS (1971 Nedre Romerike vannverk AL)
Selskapsavtale	Sist revidert i 2014
Deltakere	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet og Sørum kommuner.
Hovedkontor	Rælingen kommune
Hovedrammer for virksomheten	Lov om interkommunale selskaper. Selskapsavtalen. Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter, forurensningsloven, vannressursloven, plan- og bygningsloven, matloven.
Eierandeler	Skedsmo 35,9 % Lørenskog 25,48 % Rælingen 11,45 % Nittedal 16,15 % Fet 4,76 % Sørum 6,26 % Eierbrøk pr 1.1.13. Revurderes hvert fjerde år basert på fordelingen av vannkjøp de foregående 4 år.
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.
Finansiering	Selskapets virksomhet finansieres gjennom salg av vann. Eierkommunene skal ikke skyte inn kapital i selskapet (selvkost). Selskapet har ikke fond.
Låneopptak	Selskapet kan ta opp lån til investeringer innenfor en samlet ramme for låneforpliktelser på 580 mill. kr. I tillegg kan selskapet inngå avtale om lån i form av kassekreditt innenfor en ramme på 20 mill. kroner.
Representantskapet	12 medlemmer, hvorav 2 representanter fra hver eierkommune. Eierkommunene har én stemme hver i representantskapet.
Styret	Styret har 5 medlemmer, pluss 1 medlem valgt av og blant selskapets ansatte. Representantskapet oppnevner en valgkomité som forbereder valget.

Ny hovedplan vil bli lagt fram for eierkommunene høsten 2017.

Det har vært gjennomført en evaluering av NRV og NRA IKS, rapporten ble behandlet i kommunestyret 9.11.2015, og kommunestyret fattet følgende vedtak:

Kommunestyret tar rapporten om evaluering av NRA og NRV til orientering og forutsetter at:

1. *Rapportens presisering av roller og anbefalinger om eierstyringsprosessene legges til grunn for styringen av selskapene framover*
2. *Rapportens forslag om videre utvikling av styringsindikatorer og rapportering følges opp av selskapene i samarbeid med kommunene slik som anbefalt. En første tilbakemelding om dette legges fram til drøfting i eiermøte i selskapene våren 2016.*
3. *Det etableres en arbeidsgruppe og en politisk styringsgruppe for å revidere selskapsavtalene med mandat slik som foreslått i avsnitt 5.6 i evalueringsrapporten. Formannskapet utpeker deltaker i styringsgruppen etter at kommunestyret for neste valgperiode er konstituert.*

Selskapene har jobbet videre med bl.a. avklaring av roller og har utarbeidet forslag til felles prinsipper for eierstyring.

Nedre Romerike Avløpsanlegg IKS

Driftskostnad 36 mill. kroner i 2014.

Organisering/selskapsform	Interkommunalt selskap (IKS). Kommunestyret vedtok sist endringer i selskapsavtalen 29.4.2015																
Formål	Motta og behandle avløpsvann fra eierkommunene. Planlegge, bygge og drive kloakkrensingsanlegg med tilhørende tunneler, pumpestasjoner, hovedledningsanlegg og tilhørende overløpsanlegg, samt behandle, mellomlagre og avhende slam.																
Kan levere avløpstjenester til andre kommuner, men ikke til enkeltabonnenter.																	
Kan inngå avtale om drift av kommunale hovedledninger som er tilknyttet selskapenes anlegg.																	
Skal drives etter selvkostprinsippet.																	
Etablert	2008																
Deltakere	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen og Nittedal kommune																
Hovedkontor	Rælingen kommune																
Hovedrammer for virksomheten	Lov om interkommunale selskaper, selskapsavtalen. Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter, forurensningsloven, plan- og bygningsloven.																
Eierandeler	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 100px;">Skedsmo</td> <td style="text-align: right;">51,9 %</td> </tr> <tr> <td>Lørenskog</td> <td style="text-align: right;">35,7 %</td> </tr> <tr> <td>Rælingen</td> <td style="text-align: right;">12,4 %</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ved Nittedals tiltreden 01.01.17 endres eierprosent til:</td> </tr> <tr> <td>Skedsmo</td> <td style="text-align: right;">45,4 %</td> </tr> <tr> <td>Lørenskog</td> <td style="text-align: right;">31,2 %</td> </tr> <tr> <td>Rælingen</td> <td style="text-align: right;">10,9 %</td> </tr> <tr> <td>Nittedal</td> <td style="text-align: right;">12,5 %</td> </tr> </table>	Skedsmo	51,9 %	Lørenskog	35,7 %	Rælingen	12,4 %	Ved Nittedals tiltreden 01.01.17 endres eierprosent til:		Skedsmo	45,4 %	Lørenskog	31,2 %	Rælingen	10,9 %	Nittedal	12,5 %
Skedsmo	51,9 %																
Lørenskog	35,7 %																
Rælingen	12,4 %																
Ved Nittedals tiltreden 01.01.17 endres eierprosent til:																	
Skedsmo	45,4 %																
Lørenskog	31,2 %																
Rælingen	10,9 %																
Nittedal	12,5 %																

	Eierbrøken revurderes hvert fjerde år iht. prinsippene i selskapsavtalen.
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.
Finansiering	Deltakerkommunene eier og har økonomisk ansvar for selskapet i samme forhold som de finansierer selskapets virksomhet gjennom betaling for renseanleggstjenestene fra selskapet. Eierkommunene skal ikke skyte inn kapital i selskapet (selvkost). Selskapet har ikke fond.
Låneopptak	Selskapet kan ta opp lån til investeringer innenfor en samlet ramme for låneforpliktelser på kroner 500.000.000,-.
Representantskapet	8 medlemmer med personlige varamedlemmer – 2 fra hver eierkommune. Eierkommunene har en stemme hver.
Styret	5 medlemmer og ett medlem valgt av og blant de ansatte. Valgkomitè.
Instruks for styret og daglig leder	Ja.
Etiske retningslinjer	Ja.

Det har vært gjennomført en evaluering av NRV og NRA IKS, rapporten ble behandlet i kommunestyret 9.11.2015, og kommunestyret fattet følgende vedtak:

Kommunestyret tar rapporten om evaluering av NRA og NRV til orientering og forutsetter at:

4. *Rapportens presisering av roller og anbefalinger om eierstyringsprosessene legges til grunn for styringen av selskapene framover*
5. *Rapportens forslag om videre utvikling av styringsindikatorer og rapportering følges opp av selskapene i samarbeid med kommunene slik som anbefalt. En første tilbakemelding om dette legges fram til drøfting i Eiermøte i selskapene våren 2016.*
6. *Det etableres en arbeidsgruppe og en politisk styringsgruppe for å revidere selskapsavtalene med mandat slik som foreslått i avsnitt 5.6 i evalueringsrapporten. Formannskapet utpeker deltaker i styringsgruppen etter at kommunestyret for neste valgperiode er konstituert.*

Selskapene har jobbet videre med bl.a. avklaring av roller og har utarbeidet forslag til felles prinsipper for eierstyring.

Romerike Krisesenter IKS

Driftsinntekter i 2014 på 15,3 mill. kr.

Formål	Selskapet skal drive Romerike Krisesenter, et midlertidig botilbud og rådgivning til kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler i nære relasjoner.
Etablert	2010
Selskapsavtale	Sist revidert i 2015
Deltakere	Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Fet, Sørumsdal, Ullensaker, Gjerdrum, Aurskog-Høland, Nes, Nannestad, Eidsvoll, Hurdal og Enebakk kommuner.
Hovedkontor	Skedsmo kommune

Hovedrammer for selskapets virksomhet	Lov om interkommunale selskaper. Selskapsavtalen. Lov om kommunale krisesentertilbud.	
Eierandeler	Aurskog-Høland 5,8 % Eidsvoll 8,3 % Enebakk 2,0 % Fet 4,1 % Gjerdrum 2,4 % Hurdal 1,0 % Lørenskog 12,8 %	Nannestad 4,3 % Nes 7,5 % Nittedal 8,3 % Rælingen 6,2 % Skedsmo 19,1 % Sørum 6,2 % Ullensaker 12,0 %
	Eierandelen skal revideres når én eller flere eiere krever det.	
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede Forpliktelser.	
Finansiering	Eierkommunene skyter inn tilskudd til driftsutgifter og investeringer ut fra eierandel.	
Låneopptak	Selskapet kan ta opp lån til investeringer innenfor en samlet låneramme på 60 mill kroner. Lånerammen skal trappes ned samsvar med nedbetalingen av underliggende lån over en periode på inntil 30 år regnet fra 31.12.2012.	
Representantskapet	14 medlemmer, 1 representant fra hver eierkommune.	
Styret	Styret har 5 medlemmer, pluss 1 medlem valgt av og blant selskapets ansatte. Representantskapet oppnevner en valgkomité som forbereder valget.	
Instruks for styret og daglig leder	Ja	

Selskapskontroll

Eierskapskontrollen hadde som formål å gjennomgå og vurdere om kommunenes eierinteresser i Romerike krisesenter IKS utøves i samsvar med kommunestyrenes vedtak og forutsetninger.

Kontrollen tok sikte på å besvare følgende problemstillinger.

1. Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
 - a. Har den enkelte eierkommunen etablert gode rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
 - b. Følges rutinene opp og utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?
2. Opptrer selskapet ellers i tråd med grunnleggende krav og normer for drift og ledelse av et selskap?

Revisjonens anbefalinger etter å gjennomført kontroll i 2014:

Det er krevende å koordinere mellom 14 eiere. Revisor anbefalte å vurdere å ta i bruk eiermøter for å kunne drøfte eierstyrings spørsmål.

Det har vært krevende for kommunene å forankre egen eierstyring inn mot representantskapsmøter (eierstyringssløyfen) på grunn av svikt i rutinene fra selskapets side. Representantskapet som eierorgan bør forsikre seg om at selskapet følger dette opp. Representantskapet bør også følge opp at selskapets styre sikrer slutføring av selskapets internkontrollsystem.

Ut over dette viser kontrollen at mange av anbefalingene for god eierstyring er fulgt opp i forhold til Romerike Krisesenter IKS, og at selskapet opptrer og driver innenfor det formål som er bestemt av eierne.

Andre forhold som kan påvirke risikobildet

Det har fremkommet i media at Krisesenteret kan komme til å avvise brukere på grunn av kapasitetsproblemer. Det har nylig vært en diskusjon mellom eierne om hvorvidt styret har oppfylt sitt ansvar for å forhindre avvisinger av brukere som er i strid med lovens intensjon. Fremtidig organisering av krisesenteret vil bli tatt opp på eiermøte.

Romerike Revisjon IKS

Driftsinntekter i 2015 på 25,97 mill. kr.

Formål	Utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakere.	
Etablert	2013	
Selskapsavtale	2013	
Deltakere	Aurskog-Høland, Eidsvoll, Fet, Gjerdrum, Hurdal, Lørenskog, Nannestad, Nes, Nittedal, Rælingen, Skedsmo, Sørum og Ullensaker kommuner.	
Hovedkontor	Sørum kommune	
Hovedrammer for selskapets virksomhet	Lov om interkommunale selskaper. Selskapsavtalen. Kommuneloven.	
Eierandeler	Aurskog-Høland 5,9 % Eidsvoll 8,5 % Fet 4,2 % Gjerdrum 2,4 % Hurdal 1,0 % Lørenskog 13,3 % Nannestad 4,5 %	Nes 7,6 % Nittedal 8,4 % Rælingen 6,4 % Skedsmo 19,5 % Sørum 6,3 % Ullensaker 12,0 %
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede Forpliktelser.	
Finansiering	Eierkommunene skyter inn tilskudd til driftsutgifter ut fra innbyggertall i eierkommunene.	
Låneoptak	Begrenset oppad til 4 mill kr.	
Representantskapet	13 medlemmer, 1 representant fra hver eierkommune.	
Styret	Styret har 5 medlemmer, pluss 1 medlem valgt av og blant selskapets ansatte. Representantskapet oppnevner en valgkomité som forbereder valget.	
Instruks for styret og daglig leder	Ja	
Etiske retningslinjer	Ja	
Adresse	Ringveien 4, 2050 Jessheim	
Telefon	66 10 69 00	
Nettadresse	www.romerikerevisjon.no	

Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS

Driftsinntekter i 2015 på 2,85 mill. kr.

Formål	Utføre sekretariatsfunksjonen for eierkommunenes kontrollutvalg.
Etablert	2012
Selskapsavtale	2012
Deltakere	Aurskog-Høland, Eidsvoll, Fet, Gjerdrum, Hurdal, Lørenskog, Nannestad, Nes, Nittedal, Rælingen, Skedsmo, Sørum og Ullensaker kommuner.
Hovedkontor	Lørenskog kommune

Hovedrammer for selskapets virksomhet	Lov om interkommunale selskaper. Selskapsavtalen. Forskrift om kontrollutvalg	
Eierandeler	Aurskog-Høland 5,9 % Eidsvoll 8,5 % Fet 4,2 % Gjerdrum 2,4 % Hurdal 1,0 % Lørenskog 13,3 % Nannestad 4,4 %	Nes 7,6 % Nittedal 8,5 % Rælingen 6,3 % Skedsmo 19,5 % Sørum 6,3 % Ullensaker 12,2 %
	Eierandelen skal revideres hvert år, forholdsmessig etter innbyggertall.	
Ansvar	Kommunen hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede Forpliktelser.	
Finansiering	Driftskostnadene betales av eierkommunene. Kostnadene fordeles mellom eierkommunene basert på innbyggertall (60 %) og registrert tidsforbruk på den enkelte kommunes kontrollutvalg (40 %).	
Låneopptak	Nei	
Representantskapet	13 medlemmer, 1 representant fra hver eierkommune.	
Styret	Styret har 3 medlemmer. Representantskapet oppnevner en valgkomité som forbereder valget.	
Instruks for styret og daglig leder	Ja	
Etiske retningslinjer	Ja	
Adresse	Lørenskog rådhus, Hasselveien 6, Lørenskog Postboks 304, 1471 Lørenskog	
Nettadresse	www.rokus.no	

Strandveien 1 AS

Driftsinntekter i 2014 på 21,65 mill. kr.

NRA IKS tok over virksomheten i aksjeselskapet Sentralrenseanlegget RA-2 i 2008. Det gamle aksjeselskapet ble imidlertid ikke sanert samtidig med opprettelsen av det nye IKS-et, da det forestår avvikling av virksomhet som ikke skal videreføres og et økonomisk etteroppgjør mellom eierne.

Sentralrenseanlegget RA-2 AS endret navn til Strandveien 1 AS i forbindelse med at eiere i NRV AS kjøpte seg inn i selskapet.

Formål	Stå for oppryddingen i og avviklingen av den tidligere virksomheten i selskapet etter at ansvaret for mottak og behandling av avløpsvann er overført NRA IKS. Har ikke erverv til formål.
Etablert	1965. Fet kommune eier fra 2015.
Forretningskontor	Rælingen kommune
Aksjekapital	Kroner 120.000,- fordelt på 60 000 aksjer hver pålydende kr. 2. Lørenskog kommune eier 17 964 aksjer (29,94 %).

Hovedrammer for virksomheten	Aksjeloven. Vedtektene for selskapet.
Datterselskaper	Ingen
Ansvar	Begrenset ansvar for selskapsgjelden inntil det beløp som de har tegnet eller kjøpt aksjer for.
Økonomiske forhold	Aksjer kan ikke overdras uten at samtlige aksjeeiere samtykker.
Generalforsamlingen	Hver eier har to representanter med vararepresentanter. Velges for 4 år. Hver eier har én stemme.
Styret	Inntil 3 medlemmer. Styret velger selv sin leder og nestleder.
Instruks for styret og daglig leder	Ja
Etiske retningslinjer	Ja
Adresse	Strandveien 22, 2010 Strømmen
Telefon	63 81 50 50

Selskapskontroll i NRV AS og RA2 AS (Strandveien 1 AS)

RA2 AS heter nå Strandveien 1 AS. Eierskapskontrollen er utført i 2015. Formålet var å gjennomgå og vurdere om kommunenes eierinteresser i Selskapene utøves i samsvar med kommunestyrenes vedtak og forutsetninger samt besvare kontrollutvalget i Rælingen sin bestilling som var: *Kontrollutvalget ønsker en orientering om status / plan for avvikling i NRV og RA-2.*

Begge selskaper besluttet avviklet. Kontrollen besvarte følgende problemstillinger:

1. Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
2. Status/ plan på avviklingen av NRV/RA-2

Revisor konkluderte med at undersøkelsen ikke har avdekket forhold som tilsier at eierne ikke fører tilfredsstillende kontroll med sine eierinteresser i NRV AS og RA-2 AS. Når det gjelder problemstilling 2 skriver revisor «Selskapet selv har gitt en grundig redegjørelse på generalforsamling i år som er dekkende () for kontrollutvalgets bestilling» Videre står det i rapporten: «Slik RRI vurderer det endres formålet i Strandveien 1 AS i 2015. RA-2 AS (nå Strandveien 1 AS) har frem til nå vært et oppryddingsselskap etter det gamle selskapet som hadde sin virksomhet knyttet til selvkostområder. Selskapets formål endres således fra et selskap som kun skulle realisere eiendeler fra det tidligere avløpselskapet, til et selskap som skal utvikle eiendom med tanke på videre salg.»

Slik revisjonen oppfatter det har oppryddingen knyttet til de tidligere selvkostselskapene ikke vært skattepliktig. Virksomheten i Strandveien 1 kan bli å anse som skattepliktig. En verddivurdering av eiendommen slik den fremstår i dag vil da kunne få betydning for beregning av en mulig gevinst ved senere salg av eiendommen.

Et annet punkt som kom opp i undersøkelsen var «flere negative konsekvenser av at eierskapssekretariatet ledes av rådmannen. Dette er i utgangspunktet ikke et problem som gjelder NRV AS og RA-2 AS spesielt ettersom dette er en ordning som omfatter flere selskap i regionen som er underlagt tilsvarende eieroppfølging. Basert på disse tilbakemeldingene kan det virke som om det er grunnlag for å vurdere om de negative forholdene som her er nevnt, lar seg løse.»

Revisor hadde ingen anbefalinger som var egnet til å forbedre eieroppfølgingen.

Andre forhold som kan påvirke risikobildet:

- Formålet med selskapet er endret. Er kommunens eierstrategi i samsvar med de oppgaver selskapet faktisk utfører? Er selskapets kompetanse i ledelse og styre endret tilsvarende?
- Har selskapet vurdert fremtidig skatteplikt og eventuelt drøftet dette med eierne?
- Er eierstyringssekretariatets mandat i samsvar med etablerte normer for god eierstyring?

Norasondegruppen AS

Driftsinntekter i 2015 på 100,2 mill. kr.

Formål	Drive kompetanseutvikling og kvalifisering av arbeidstakere med sikte på at disse kan gå inn i det ordinære arbeidsmarkedet, samt tilby særskilt tilrettelagt arbeid for arbeidstakere som trenger dette. Som ledd i virksomheten inngår fabrikkasjon, tjenesteyting og annen næringsvirksomhet, herunder å delta i andre selskap når dette er forenlig med selskapets formål.
Etablert	1960
Forretningskontor	Skedsmo kommune
Aksjekapital	Kroner 3.155.700 fordelt på 31.557 aksjer á kr 100,-. Lørenskog kommune eier 4 535 aksjer (14,37 %).
Hovedrammer for virksomheten	Aksjeloven. Vedtektene for selskapet.
Datterselskaper	Norasonde Regnskapsbyrå AS
Ansvar	Begrenset ansvar: Aksjeeierne blir ikke ansvarlig for selskapsgjelden ut over det beløp som de har tegnet eller kjøpt aksjer for.
Økonomiske forhold	Aksjenes omsettelighet begrenset; overdragelse må godkjennes av generalforsamlingen. Selskapets overskudd skal forbli i bedriften og disponeres til formål som styrker videre drift.
Generalforsamlingen	Hver aksje representerer en stemme.
Styret	Generalforsamlingen velger fem til syv medlemmer, hvorav de ansatte representeres iht. aksjeloven.
Adresse	Industriveien 14, Skedsmokorset Postboks 144, 2021 Skedsmokorset
Telefon	64 83 66 00
Nettadresse	www.norasondegruppen.no

Selskapskontroll

Eierskapskontrollen er utført i 2014.

Hovedformålet med kontrollen var å vurdere eiernes oppfølging av eierskapet i Norasonde etter de rammer kommuneloven og kontrollutvalgsforskriften foreskriver. Kontrollen tar sikte på å besvare følgende hovedproblemstillinger:

1. Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
2. Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Revisor konkluderer med at «Det synes å være manglende etablerte rutiner og verktøy for god eierstyring i selskapet. Blant eierrepresentantene har under 50% besvart vår henvendelse for informasjon og redegjørelse for eierskapskontroll. Innholdet i flere av svarene synliggjør både manglende kunnskap og engasjement blant flere av disse.»

Revisors anbefaling: «Det anbefales at det gjennomføres bevisstgjøring av eierrollen for eierrepresentantene, samt at det utarbeides eierstrategi for virksomheten. Det anbefales videre at det gjennomføres ny eierskapskontroll våren 2015.»

Andre forhold som kan påvirke risikobildet:

Selskapets rammebetingelser er i endring. Det er iverksatt større grad av konkurranseutsetting og anbudsvirksomhet fra NAV sin side innenfor tradisjonelle tiltaksområder som Norasonde har levert på.

Norasondegruppen ble ikke valgt som leverandør av NAV Akershus til de nye tiltakene og anbudsutsatte kontraktene i 2015.

Risikobildet for bedriften endret seg. Bedriften leverer en viktig tjeneste og driftsinntektene har vært høye. Hvordan påvirker de nye rammebetingelsene økonomien i selskapet?

Skedsmo kommune ba om eierrepresentantene involveres i arbeidet med ny strategi for Norasonde i siste representantskapsmøte.

Nitor AS

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap.
Formål	NITOR AS skal ha som hovedmålsetting å gi tilrettelagt kvalifiserings- og arbeidsrelaterte tilbud basert på tiltaksdeltakernes ønsker, muligheter og forutsetninger. Selskapet skal tilrettelegge forholdene slik at deltakerne kan prøve ut og utvikle sine ressurser ut fra en målsetning om videreføring til et ordinært arbeid og/eller skole/utdanningsinstitusjon.
Etablert	Oktober 1993.
Aksjekapital	Aksjekapitalen er på kr 100.000 fordelt på 100 aksjer - hver pålydende kr 1000,-. Det er vedtektsfestet at selskapets aksje kun kan eies av Lørenskog kommune.
Hovedkontor	Lørenskog
Hovedrammer for selskapets virksomhet	Aksjeloven, vedtekter for selskapet og arbeidsmarkedslovgivningen.
Ansvar	Begrenset ansvar: aksjeeier blir ikke ansvarlig for selskapsgjelden ut over det beløp som de har tegnet eller kjøpt aksjer for.
Økonomiske forhold	Selskapets økonomiske grunnlag er tilskudd fra NAV i samsvar med det antall tiltaksplasser det til enhver tid er inngått avtaler om. I tillegg kan Lørenskog kommune gi en årlig bevilgning tilpasset de plasser Lørenskog kommune ønsker å bruke i selskapet. En utvidelse av det økonomiske grunnlaget for selskapets virksomhet ut over de statlige tiltaksplassene, skal forhandles fram gjennom årlige avtaler mellom selskapet og Lørenskog kommune.
Generalforsamling	Selskapets generalforsamling er formannskapet i Lørenskog kommune.
Styret	Tom Chr. Akselsen (leder), Siv Svensson Ostrø, Helle Sandvik, Birger Sommerstedt, Kai Øivind Brenden, Svein-Erik Hauger, Annie Strand
Instruks for daglig leder og styret	Ja
Etiske retningslinjer	Ja
Nettadresse	www.nitor.no

Organisering/selskapsform	Aksjeselskap
Formål	Å eie og forvalte fast eiendom, samt å engasjere seg i annen næringsvirksomhet av enhver art, herunder også gjennom ervervelse av aksjer eller andre selskapsandeler.
Etablert	12.09.2006
Deltakere	100% eid av Lørenskog kommune
Hovedkontor	Lørenskog
Generalforsamling	Formannskapet i Lørenskog kommune
Styret	Guri Horsfjord Lassen (leder), Idar Halle Sparboe Simonsen

Regionkontor landbruk (RKL)

Organisering	Administrativt vertskommunesamarbeid, kommunal etat (del av Skedsmo kommune)
Formål	RKL skal være et effektivt og faglig kompetent landbrukskontor for avtalepartene. RKL skal fremme en bærekraftig forvaltning av jord- og skogressursene med sikte på verdiskapning og sikring av produksjongrunnlaget, det biologiske mangfoldet, hensyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiene.
Etablert	1994
Avtaleparter	Nittedal, Lørenskog, Oslo, Rælingen og Skedsmo kommuner.
Vertskommune	Skedsmo kommune
Samrådsmøtet	Har en rådgivende og koordinerende funksjon. De folkevalgte organer i Skedsmo kommune vedtar regnskap, budsjett, planer mv for RKL som enhet i Skedsmo kommune. Samrådsmøtet består av en representant fra hver av avtalepartene. Behandler regnskap, årsberetning og husleieavtale, budsjett, langtidsplan og virksomhetsplan og behandler andre felles overordnede saker som omfattes av RKLs virksomhet.
Administrasjon	Rådmannen i Skedsmo kommune videredelegerer myndighet han er tildelt fra deltakerkommunene til kommunaldirektørene for kultur og teknisk sektor, som videredelegerer myndigheten til landbrukssjefen, jf kommuneloven § 28-1b. Landbrukssjefen har den faglige og administrative ledelse av landbrukskontoret (RKL).
Økonomiske forhold	Minimum bemanning 5,1 årsverk. Driftskostnadene fordeles, med basis i kommunenes bruk i foregående avtaleperiode, slik: Lørenskog 14 %, Nittedal 29,5 %, Oslo 20 %, Rælingen 13,5 %, Skedsmo 23 %. Konsesjonsinntekter føres som inntekt på RKLs budsjett. Merinntekter/-utgifter i forhold til vedtatt budsjett innarbeides i neste års budsjett. Arbeid med særskilte prosjekter o.a. som ikke inngår i kontorets ordinære arbeid/kostnader, finansieres med særlige prosjektbevilgninger.

Barnevernvakten Romerike Politidistrikt

Formål:	Barnevernvaktens formål er å være tilgjengelig barneverntjeneste for barn, unge og deres pårørende i akutt krise, utenfor ordinær kontortid for kommunens barneverntjenester.
Etablert:	26. april 2004.
Eier:	Lørenskog kommune.
Samarbeidskommuner:	Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Sørums, Fet, Gjerdrum, Aurskog-Høland, Nannestad, Hurdal, Ullensaker, Nes, Eidsvoll og Skedsmo.
Rammer:	Samarbeidsavtalen av 26.april 2004. Revidert avtale vedtatt i kommunestyret 25.11.2015, sak 129/15.
Lokalisering:	Lillestrøm politistasjon, Romerike politidistrikt
Kontaktutvalget:	9 medlemmer: 3 politisk valgte representanter fra samarbeidskommunene med vara, 2 representanter fra kommunenes administrasjon med vara, 2 representanter fra Romerike politidistrikt, leder for barnevernvakten Romerike politidistrikt og kommunaldirektør fra tilhørende sektor i Lørenskog kommune. Representantene fra samarbeidskommunene velges for 4 år, med personlig vara. Valgperioden følger kommunevalgperioden. Kontaktutvalgets funksjonstid er til 01.04 året etter kommunevalget, for å sikre utvalgets drift fram til valg av nye representanter. ØRU og SNR samarbeider om valg av representanter. Se avtalen om dette. Lørenskog kommune holder sekretær for utvalget.
Samarbeidsutvalget:	Består av en representant fra barneverntjenesten i hver av samarbeidskommunene og en representant for Romerike politidistrikt. Den som velges/møter bør ha myndighet til å uttale seg på kommunens vegne.

Kommunal døgnetenhet, KAD

Organisering	Samarbeidsavtale mellom Lørenskog, Rælingen, Fet, Nittedal, Sørums, Enebakk og Skedsmo kommuner. Skedsmo kommune drifter enheten, og har arbeidsgiveransvaret.
Formål	Ivareta det lovpålagte kravet om at kommunene innen 2016 skal ha tilbud om døgnopphold for brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Plikten gjelder for de pasienter og brukere som

	kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til. Det er definert inklusjons- og eksklusjonskriterier for pasientbehandlingen.
Etablert	2014
Lokalisert	Romerike helsebygg, Lillestrøm
Kommentar	Enheten er etablert i Romerike Helsebygg. Finansiering til oppstart og drift ble gitt av Helsedirektoratet og RHF (regionalt helseforetak) i januar 2014. Fra 2016 vil finansieringen skje over rammetilskuddet i Statsbudsjettet.

Kilder:

Lørenskog kommunes Eiermelding 2013

Proff.no

Politiske behandlinger

Tidligere eierskapskontroller

Arkivsak-dok. 16/00024-13
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

ORIENTERING VED REVISJONEN

Forslag til vedtak/innstilling:

Skriv inn forslag til vedtak

Saksframstilling:

Denne saken er satt opp i tilfelle revisjonen har noe å orientere om ut over de sakene som står på sakslisten.

Arkivsak-dok. 15/00101-4
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2016

Forslag til vedtak/innstilling:

Forslag til kontrollutvalgets årsrapport 2016 vedtas og oversendes kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport 2016 til orientering.

Vedlegg:

Forslag til kontrollutvalgets årsrapport 2016

Saksframstilling:

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen.

I henhold til kommunelovens § 77 nr. 6 skal kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Rapportering fra kontrollutvalget til kommunestyret skjer løpende gjennom året ved at saker og rapporter oversendes kommunestyret for videre behandling. I tillegg utarbeider kontrollutvalget hvert år en årsrapport som oversendes kommunestyret til orientering.

ÅRSRAPPORT 2016

**KONTROLLUTVALGET I
LØRENSKOG KOMMUNE**

Utarbeidet av ROKUS IKS

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET	3
2.1	MEDLEMMER.....	3
2.2	MØTER OG SAKER.....	3
3	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER OG SAKER	4
3.1	ORIENTERINGER	4
3.2	KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAPET.....	4
3.3	OVERORDNET ANALYSE OG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON.....	5
3.4	FORVALTNINGSREVISJON.....	6
3.5	OVERORDNET ANALYSE OG PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL	6
3.6	SELSKAPSKONTROLL.....	7
3.7	TILSYN MED REVISJONEN.....	7
3.8	BUDSJETTBEHANDLING.....	7
3.9	KONTROLLUTVALGETS RAPPORTERING.....	8
3.10	ØVRIGE AKTIVITETER.....	8
4	SEKRETÆRFUNKSJON	8
5	AVSLUTTENDE KOMMENTARER	9
	VEDLEGG	10

1 INNLEDNING

Kommunestyret har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen. Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll på vegne av kommunestyret, og skal utøve sitt arbeid iht. kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg. Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet så lenge det kan defineres som kontroll og tilsyn, men kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer.

Kontrollutvalget rapporterer om sin virksomhet til kommunestyret. Noen saker som f.eks. forvaltningsrevisjonsrapporter og rapporter etter selskapskontroller oversendes kommunestyret gjennom året etter hvert som de foreligger. Årsrapporten gir en samlet oversikt over kontrollutvalgets virksomhet i 2016.

2 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

2.1 Medlemmer

Kontrollutvalget i Lørenskog består av 5 medlemmer. Følgende medlemmer er valgt for perioden 2015 – 2019.

Medlemmer:

1. Erik Bratlie (H) - leder
2. Ragnar Kristoffersen (AP) - nestleder
3. Volker Raths (H)
4. Marie Oppegaard (FRP)
5. Thilagawaty Sanmuganathan (AP)

Varamedlemmer:

Varamedlemmer for Bratlie, Raths og Oppegaard er følgende:

1. Asbjørn Løken (H)
2. Elisabeth Bødtker Larsen (H)
3. Arild Rambøl (H)

Varamedlemmer for Kristoffersen og Sanmuganathan er følgende:

1. Dag Haugland (V)
2. Grethe Nordby (LIV)

2.2 Møter og saker

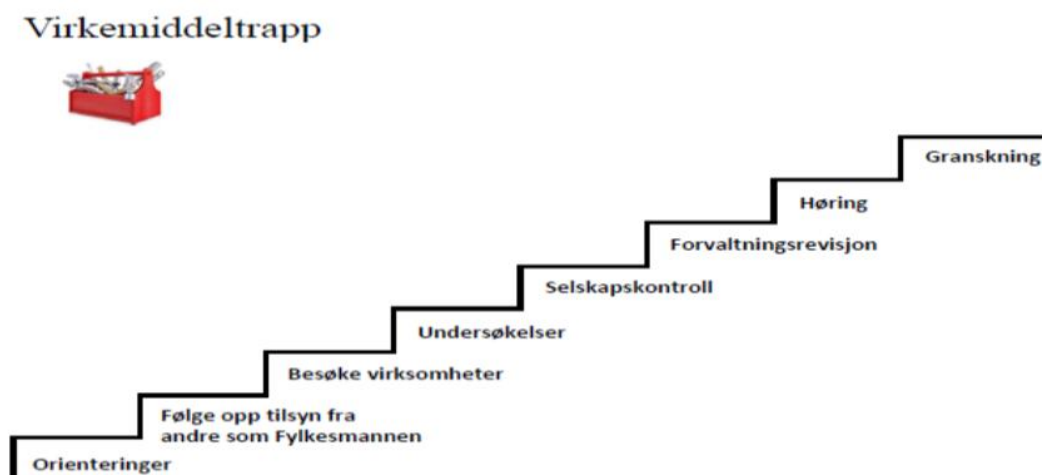
I løpet av 2016 har kontrollutvalget hatt 7 møter og behandlet 45 saker. Hvilke saker som er behandlet går frem av vedlegg til årsrapporten.

Kontrollutvalget er beskrevet på kommunens hjemmeside og møteinnkallinger og protokoller blir lagt ut på siden. Sekretariatet har en egen hjemmeside hvor møteinnkallinger, protokoller og rapporter blir lagt ut (www.rokus.no).

Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører.

3 KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER OG SAKER

Kontrollutvalget tar opp et bredt spekter av saker, og kontroll- og tilsynsoppgavene omfatter mer enn bare revisjon. Kontrollutvalget har da ulike kontrollformer som kan tas i bruk. Dette kan illustreres ved figuren nedenfor, hvor tiltak som krever lite ressurser fra kontrollutvalgets side, slik som orienteringer fra rådmannen, er plassert nederst i trappa.

3.1 Orienteringer

Kontrollutvalget gjennomfører samtaler med rådmann ved behov. Ordfører har generell møterett i kontrollutvalgets møter. Rådmannen blir innkalt for å rapportere eller orientere kontrollutvalget i spesielle saker. I enkelte saker blir også andre ansatte innkalt til kontrollutvalget for å orientere.

I februarmøtet fikk utvalget en presentasjon fra rådmannen av Lørenskog kommune i forbindelse med overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Det ble redegjort for organisering, utfordringer og risikovurderinger. Rådmannen gjennomgikk også arbeidet med internkontroll.

I oktober ble utvalget orientert om kommunens varslingsrutiner og en varslingssak.

På bakgrunn av tilsyn gjennomført av Fylkesmannen ble utvalget orientert om en barnevernssak i møtet i desember.

3.2 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet

Kontrollutvalget skal påse at årsregnskapet for kommunen blir revidert på en betryggende måte (kontrollutvalgsforskriften § 6). Det vil si at regnskapene skal revideres etter de kravene som går fram av forskrift om revisjon og god kommunal revisjonsskikk. Når revisjonsberetningen foreligger skal også utvalget avgi en uttalelse om regnskapet.

Kommuneregnskapet for 2015 ble behandlet i kontrollutvalget 19.05.2016 der det ble avgitt en uttalelse om årsregnskapet. Økonomisjef og regnskapssjef presenterte kommunens årsregnskap. Revisjonen redegjorde for revisjonsberetningen og arbeidet med regnskapsrevisjonen.

Kontrollutvalget hadde ingen særskilte merknader til årsregnskapet for 2015.

I det samme møtet ble revisjonsbrev nr. 12 – Årsregnskapet 2015 behandlet. Dette gjaldt administrative budsjettjusteringer. Utvalget fulgte opp påpekningene i revisjonsbrevet i desember.

3.3 Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon

I henhold til Forskrift for kontrollutvalg skal kontrollutvalget minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter. Den overordnede analysen skal gi svar på hvilke områder det er mest vesentlig for kontrollutvalget å undersøke, og gi kontrollutvalgsmedlemmene det kunnskapsgrunnlaget de trenger for å ivareta kontrollansvaret sitt.

Kontrollutvalget startet opp arbeidet med overordnet analyse i januarmøtet, og analysen danner grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020.

Arbeidet med overordnet analyse og plan har vært et prosessarbeid som har pågått gjennom hele 2016. Her har blant annet kontrollutvalget fått en generell presentasjon på et overordnet nivå av kommunen, sektorene, tjenesteproduksjon og kvalitet. I tillegg har utvalget fått en presentasjon fra rådmannen hvor det ble lagt vekt på utfordringer, rådmannens internkontrollaktiviteter og kommunens risikoperspektiver. Sekretariatet har lagt frem en del faktatall om kommunen til utvalget. Utvalget har selv kommet med mange innspill, og sekretariatet har fått innspill fra Romerike Revisjon IKS. Kontrollutvalget har gjort en vurdering av risiko og vesentlighet før analyse og plan ble lagt frem for endelig behandling.

I henhold til forskrift skal plan for forvaltningsrevisjon utarbeides «innen utgangen av det første året etter valgperioden». Kommunestyret behandlet plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 i møtet den 16.11.2016. Etter kommunestyrets behandling er følgende områder identifisert som aktuelle for forvaltningsrevisjon:

Tema	Prioritet
Barnevernet	Høy
Selvkost	Høy
Byggesaksbehandling/forutsigbarhet i plan- og byggesaker	Høy
Økning i antall eldre	Høy
Kriseberedskap	Middels
Befolkningsvekst, forutsetningene som ligger til grunn i planene	Middels
Skolehelsetjenesten/forebyggende helsearbeid	Middels
IKT	Middels
Voksenopplæring	Lav
Gebyrinnkreving	Lav

Lørenskog kommune bestiller ca. 2 forvaltningsrevisjonsprosjekt i året.

3.4 Forvaltningsrevisjon

I juni behandlet utvalget forvaltningsrevisjonsrapporten Informasjonssikkerhet, personopplysninger i barnevern og skole. Formålet med denne undersøkelsen var å bidra til økt fokus og regeletterlevelse innenfor personvern og informasjonssikkerhet i Lørenskog kommune. Kommunestyret behandlet rapporten 07.09.2016.

I møtet i september bestilte utvalget en forvaltningsrevisjon av eiendomsforvaltningen i Lørenskog kommune. Formålet med denne undersøkelsen er å undersøke og belyse utgiftsnivået for drift og vedlikehold av formålsbyggene sammenlignet med andre kommuner. Videre er formålet å beskrive kommunens organisering av eiendomsavdelingen, og redegjøre for de systemer og rutiner som er i bruk ved avdelingen.

Utvalget ba, i desember, om en prosjektplan for en forvaltningsrevisjon av barnevernet. Bakgrunnen for dette var kommunestyrets vedtak ved behandlingen av plan for forvaltningsrevisjon.

3.5 Overordnet analyse og plan for selskapskontroll

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget, og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges folkevalgt styring og kontroll. Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger. Hensikten er å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Arbeidet med overordnet analyse og plan har vært et prosessarbeid som har pågått gjennom høsten 2016.

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper. Dette gjelder interkommunale selskaper, aksjeselskaper og interkommunalt samarbeid som er egne rettssubjekter. I prinsippet gjelder innsynsretten overfor selskaper som fullt ut er eid av kommunen.

I hovedsak skilles det mellom eierskapskontroll, som er obligatorisk, og frivillig forvaltningsrevisjon. Praksis tilsier at det kan være en glidende overgang mellom disse to hovedkategoriene. Eierskapskontroll fokuserer på hvordan kommunen utøver eierstyring, og om den som representerer kommunens interesser på generalforsamlingen eller i representantskapet treffer beslutninger i samsvar med relevant lovgivning, og for øvrig opptrer i tråd med kommunens vedtak og forutsetninger for forvaltningen av eierinteressene. Forvaltningsrevisjon i selskaper kan være aktuelt dersom tips, politiske vedtak eller endrede føringer gjør at kontrollutvalget mener det er forhold som trenger å bli nærmere undersøkt. Funn fra tidligere eierskapskontroll kan også aktualisere forvaltningsrevisjon i selskaper. Forvaltningsrevisjon vil si systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjon er valgfri og således ikke en obligatorisk del av selskapskontrollen.

I henhold til forskrift skal plan for selskapskontroll utarbeides «innen utgangen av det første året etter valgperioden». Kommunestyret behandlet plan for selskapskontroll 2017-2020 i møtet den 16.11.2016. Kontrollutvalget har prioritert følgende prosjekter for selskapskontroll/undersøkelser i planperioden:

Selskap	Involverte eiere
Strandveien 1 AS	Lørenskog, Skedsmo, Rælingen, Nittedal, Fet, Sørumsund
Nitor AS	Lørenskog
Norasondegruppen AS	Lørenskog, Skedsmo, Fet, Nittedal, Rælingen, Sørumsund, Aurskog-Høland, Gjerdrum, Rømskog, Norsk Folkehjelp (0,32%)
Regionkontor landbruk	Vertskommunesamarbeid med Skedsmo kommune som vertskommune
Nedre Romerike brann og redning IKS	Lørenskog, Rælingen, Skedsmo, Nittedal, Sørumsund, Aurskog-Høland, Fet
Romerike avfallsforedling IKS	Lørenskog, Aurskog-Høland, Enebakk, Fet, Gjerdrum, Nittedal, Rælingen, Skedsmo og Sørumsund

3.6 Selskapskontroll

Kontrollutvalget behandlet eierskapskontroll i Nedre Romerike brann og redning IKS i desember. Kontrollutvalget tok rapporten til orientering og oversendte den til kommunestyret med innstilling om at Lørenskog kommunes eierrepresentanter bidrar til at representantskapet setter seg inn i og følger opp styreevalueringen.

3.7 Tilsyn med revisjonen

I tillegg til å påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning og at årsregnskapet blir revidert på en betryggende måte, skal kontrollutvalget holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet.

Kontrollutvalget fikk en orientering om overordnet revisjonsstrategi og revisjonsplan for regnskapsrevisjon 2015 i januarmøtet. I det samme møtet ble engasjementsbrev fra Romerike revisjon behandlet. Oppdragsansvarlige revisorers egenvurdering av uavhengighet ble behandlet i september. Rapport fra Romerike revisjon for revisjonsåret 2015/2016 ble behandlet i oktober. I desembermøtet ble overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjonen 2016 behandlet.

Revisjonen rapporterer muntlig om revisjonsarbeidet i hvert møte.

3.8 Budsjettbehandling

Etter kontrollutvalgets forskrift § 18 skal kontrollutvalget legge fram forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Forslaget bør foreligge tidsnok til at kommunen kan få innarbeidet dette i sine budsjetter. Budsjettforslaget skal inneholde utgifter til kontrollutvalgets virksomhet, ramme

for sekretariatets budsjett og ramme for revisjonens budsjett. Til sammen skal dette utgjøre funksjon 110 i KOSTRA-rapporteringen.

I kontrollutvalgets budsjett ligger godtgjørelser, utgifter til kurs/opplæring, møteutgifter og abonnementer. I revisjonens budsjett ligger revisjon av kommuneregnskapet, regnskapsbekreftelser samt andre tilhørende oppgaver. Det utføres også forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre undersøkelser etter bestilling fra kontrollutvalget. I sekretariatets budsjett ligger blant annet arbeid med å sørge for at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir fulgt opp.

Kontrollutvalget behandlet forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet 2017 i septembermøtet. Forslaget ble deretter oversendt kommunen. For 2017 har forslaget en ramme på kr 3 199 000.

3.9 Kontrollutvalgets rapportering

Rapporter fra forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller oversendes kommunestyret etter hvert som de foreligger.

Kontrollutvalgets årsrapport for 2015 ble behandlet i utvalget i januar 2016 og i kommunestyret den 27.04.2016.

3.10 Øvrige aktiviteter

Kontrollutvalgets oppgaver er varierte og utvalget ser behov for en jevnlig oppdatering av sin kompetanse, samt å treffes og ha kontakt med andre kontrollutvalg.

Kontrollutvalget deltok på felles opplæring på Lahaugmoen 13. januar. Utvalget var representert på Kontrollutvalgskonferansen 2016. Kontrollutvalget var også representert på forum for kontrollutvalg på Jessheim den 31 august hvor innstilling til ny kommunelov ble presentert og drøftet. Det ble også avholdt en samling for kontrollutvalgslederne på Lørenskog den 10. oktober hvor plan for selskapskontroll 2017-2020 ble drøftet.

4 SEKRETÆRFUNKSJON

Sekretærfunksjonen for kontrollutvalget i Lørenskog kommune utføres av Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (Rokus).

Kontrollutvalgets sekretariat har brukt 251 timer på arbeid for kontrollutvalget i Lørenskog kommune.

Fordelingen på oppgaver ser slik ut:

Oppgaver	2016
Saksbehandling	238
Møter i utvalget	13
	251

Under saksbehandling ligger all saksforberedelse, rådgivning, møtetilrettelegging og utredning, herunder planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll,

årsplan og årsrapport. Det er videre utsendelse av møteinnkallinger, referater og vedtak til videre behandling, samt oppfølging av vedtak.

5 Avsluttende kommentarer

Kontrollutvalgets oppgave er å ivareta kontroll- og tilsynsfunksjonen i kommunen på vegne av kommunestyret, med støtte og hjelp fra sekretariat og revisjon. Utvalget er godt fornøyd med de tjenestene revisjonen og sekretariatet har levert.

Vedlegg

28.01.2016

- 1/16 Overordnet analyse Lørenskog kommune - opplegg og fremdrift.
Orientering ved rådmann
- 2/16 Overordnet revisjonsstrategi og revisjonsplan for regnskapsrevisjonen 2015
- 3/16 Engasjementsbrev fra Romerike revisjon IKS
- 4/16 Sammenstillingsnotat psykisk helse og rus
- 5/16 Orientering ved revisjonen
- 6/16 Kontrollutvalgets årsrapport for 2015
- 7/16 Eventuelt

28.04.2016

- 8/16 Referater
- 9/16 Neste forvaltningsrevisjonsprosjekt
- 10/16 Orientering ved revisjonen
- 11/16 Overordnet analyse
- 12/16 Eventuelt

19.05.2016

- 13/16 Kontrollutvalgets uttalelse til Lørenskog kommunes årsregnskap 2015
- 14/16 Revisjonsbrev nr. 12 - Årsregnskapet 2015
- 15/16 Orientering ved revisjonen
- 16/16 Overordnet analyse
- 17/16 Eventuelt

16.06.2016

- 18/16 Referater
- 19/16 Forvaltningsrevisjonsrapport Informasjonssikkerhet, personopplysninger i barnevern og skole
- 20/16 Neste forvaltningsrevisjonsprosjekt
- 21/16 Orientering ved revisjonen
- 22/16 Overordnet analyse
- 23/16 Eventuelt

22.09.2016

- 24/16 Prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet Eiendomsforvaltning i Lørenskog kommune
- 25/16 Orientering ved revisjonen
- 26/16 Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020
- 27/16 Overordnet analyse og plan for selskapskontroll
- 28/16 Budsjett for kontroll- og tilsynsvirksomheten 2017
- 29/16 Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering av uavhengighet
- 30/16 Eventuelt

27.10.2016

- 31/16 Referater
- 32/16 Orientering fra administrasjonen
- 33/16 Selskapskontroll Nedre Romerike brann og redningsvesen IKS
- 34/16 Revisjonsåret 2015/2016 rapport fra Romerike revisjon
- 35/16 Orientering ved revisjonen

36/16 Overordnet analyse og plan for selskapskontroll
37/16 Eventuelt

15.12.2016

37/16 Referater
38/16 Orientering fra administrasjonen
39/16 Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjonen 2016
40/16 Oppfølging av revisjonsbrev nr. 12 - Årsregnskapet for 2015
41/16 Eierskapskontroll Nedre Romerike brann og redning IKS
42/16 Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt
43/16 Møteplan 2017
44/16 Eventuelt

Arkivsak-dok. 15/00098-17
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

UTTALELSE OM SAMMENSLÅING AV ROMERIKE KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS (ROKUS) OG FOLLO INTERKOMMUNALE KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT (FIKS)

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges frem uten innstilling.

Vedlegg:

Utredning om mulig fusjon mellom Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS) og Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS) november 2016

Saksframstilling:

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstillende utvalgets behov, jf. Kontrollutvalgsforskriftens § 20. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og den som utfører revisjon for kommunen.

Sekretariatet skal, i følge samme paragraf, påse at de saker som behandles er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Når det gjelder øvrige arbeidsoppgaver er sekretariatet direkte underlagt kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. Ut over de lovpålagte oppgaver er det kontrollutvalget som fastsetter hvilke oppgaver sekretariatet skal forstå. Sekretariatet kan imidlertid ikke utføre forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget er viktig for å oppnå en velfungerende egenkontroll i den enkelte kommune. En god egenkontroll styrker innbyggernes tillit til den kommunale forvaltning og er viktig for å sikre effektiv og riktig bruk av ressurser. Kontrollutvalgenes arbeid har fått økt betydning de siste årene, jf. *Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat, Deloitte 2014*.

Styrene i ROKUS og FIKS har bedt de daglige lederne gjennomføre et felles utredningsarbeid med sikte på å avklare organisering og finansiering for et fremtidig fusjonert sekretariat. Utredningen er vedlagt saken. Styret i ROKUS har bedt om at saken om mulig fusjon blir sendt kontrollutvalgene for uttalelse.

ROKUS er organisert som interkommunalt selskap (IKS). Det er 13 eiere, alle Romerikskommunene. I tillegg selger ROKUS sekretariatstjeneste til Asker kommune og Bærum kommune. Selskapets virksomhet og forholdet eierne imellom er regulert i en selskapsavtale. Representantskapet er selskapets øverste organ. Selskapet har 3 årsverk og kontor på Lørenskog.

FIKS er organisert som interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27. Dette innebærer at det opprettes et felles styre til løsning av felles oppgaver. Virksomheten og forholdet deltakerne imellom er regulert i vedtekter. Styret er gitt myndighet til å treffe avgjørelser som angår selskapets drift. FIKS har 7 deltakere og 1,6 årsverk. Kontoret ligger i Ås kommune.

Opgavene som ROKUS og FIKS utfører er i hovedsak sammenfallende.

Som tidligere nevnt har kontrollutvalgenes arbeid fått økt betydning de siste årene. I utredningen er det pekt på utfordringer som kan være sentrale for arbeidet fremover. Dette gjelder bl.a. at antallet saker og kompleksiteten på saker øker. Utvalgene har blitt mer proaktive for å følge opp sitt mandat og innbyggernes økte bevissthet om egne rettigheter fører til flere henvendelser. De utfordringer kontrollutvalgene står overfor kan best ivaretas ved bred kompetanse og et større fagmiljø i sekretariatet. I utredningen foreslås det derfor å slå sammen ROKUS og FIKS. Det foreslås at et fusjonert sekretariat plasseres hensiktsmessig i forhold til dagens lokaliseringer (Lørenskog og Ås). For nåværende ansatte vil en ulempe ved dette kunne være lenger reisevei. De ansatte i begge sekretariater har uttalt seg positive til en sammenslåing og de anbefalinger rapporten har.

Det er utredet forskjellige organisasjonsformer på et fusjonert sekretariat. Interkommunalt selskap (IKS) anbefales som den mest hensiktsmessige organisasjonsformen. Det er tenkt at man bygger videre på det eksisterende IKSet ROKUS med nytt navn og ny selskapsavtale. Da vil man unngå å bruke administrative ressurser på å utvikle et IKS. Eierstyringen kan bli utfordrende med 20 eiere. Dette kan motvirkes ved god informasjonsflyt og koordinering. For Romerike kan dette ivaretas av eierstyringssekretariatene. Det kan også vurderes å ha ett møte i året i eierforsamlingen. Om det blir 20 eiere vil være avhengig av resultatet av kommunereformen. Det pågår forhandlinger mellom Ski og Oppegård og samtaler mellom Ås og Frogn.

ROKUS og FIKS har forskjellig finansieringsmodell. I ROKUS betaler eierne 40% etter folketall og 60% etter medgått tid. I FIKS betaler kommunene 50% etter folketall og 50% som fast beløp. Erfaring tilsier at kommunens størrelse har mindre å si for utvalgenes behov for sekretariatsressurser. Det anbefales derfor en modell med 40% etter folketall og 60% som fast beløp.

Fordelene ved en sammenslåing er i utredningen oppsummert slik:

- Større fagmiljø vil gi bedre tjenester for kontrollutvalgene
- Vi får et større miljø for utvalgenes erfaringsutveksling
- Sekretariatet blir mer robust til å takle sykdom og vakanser
- Større sekretariat sikrer uavhengigheten til rådmann og revisor
- Det blir lettere å rekruttere dyktige ansatte
- Det er mulig å effektivisere og redusere kostnader

De ulemper som er identifisert er følgende:

- Det blir noe lengre reiseavstander for de ansatte. Dette oppveies i stor grad ved fordelene av å jobbe i et større fagmiljø, og kan i noen grad avhjelpes ved hjemmekontor og it-hjelpemidler.
- Eierstyringen kan bli utfordrende med inntil 20 eiere. Dette kan motvirkes ved god informasjonsflyt og koordinering. Det kan også vurderes å ha ett møte i året i eierforsamlingen.

Konklusjonen fra de daglige lederne er at det vil styrke sekretariatet å slå sammen ROKUS og FIKS. Anbefalingene er følgende:

1. Vi anbefaler en sammenslåing av FIKS og ROKUS fra 1. januar 2018 fordi dette medfører økt kompetanse, mindre sårbarhet, bredere fagmiljø og reduserte kostnader for kommunene. Dette vil resultere i bedre tjenester til kontrollutvalgene.
2. Samlet sett fremstår interkommunalt selskap – IKS - som den mest hensiktsmessige organisasjonsformen, og vi anbefaler en slik organisering.
3. Det nye selskapet gis navnet «Akershus kontrollutvalgssekretariat IKS». Forkortet: AKUS.
4. De ansatte i FIKS og ROKUS tilbys ansettelse i det nye selskapet.
5. I forhold til selskapets størrelse anbefaler vi et styre med 3 eiervalgte medlemmer og 2 eiervalgte varamedlemmer.
6. Aktiviteten i det enkelte utvalg har større betydning for sekretariatets ressursbruk enn kommunens folketall. Vi anbefaler derfor at refusjonen av driftsutgiftene fra kommunene baserer seg på følgende modell: 40% refusjon etter folketall og 60% som et fast beløp.
7. Oslo utgjør et geografisk midtpunkt for de kommunene som deltar. Vi foreslår at sekretariatets kontor plasseres sentralt i Oslo.

Utredningen har vært sendt rådmennene på administrativ høring. Det er mottatt innspill fra Eidsvoll, Gjerdrum og kommunene på Nedre Romerike. Rådmannen i Eidsvoll støtter fusjonen. Kommunestyret i Gjerdrum har behandlet høringen og støtter fusjonen, men er uenig i lokaliseringen.

Kommunene på Nedre Romerike har muntlig påpekt at eierstyring kan være en utfordring ved sammenslåing av sekretariatene.

Som det er redegjort for innledningsvis har kontrollutvalget en lovfestet rett til å ha sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov. Det er derfor naturlig at utvalget gis en mulighet til å uttale seg om en mulig fusjon.

Når utvalget behandler saken må man først ta stilling til om man vil uttale seg og eventuelt selv formulere en uttalelse. Sekretariatet vil i denne saken ikke fremme forslag til vedtak og vil heller ikke delta ved behandlingen av saken.

Uttalelsen vil bli oversendt styret i ROKUS.

***Forslag til fusjon mellom Follo interkommunale
kontrollutvalgssekretariat (FIKS) og
Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS)
ved oppretting av interkommunalt selskap***

***Utredning
Oversendt styrene i FIKS og ROKUS
november 2016***

Utarbeidet av de daglige lederne i FIKS og ROKUS

INNHOLDSFORTEGNELSE

0 SAMMENDRAG	3
1 MANDAT	5
2 DAGENS LØSNING	5
3 OPPGAVER	6
4 UAVHENGIGHET - LOVENS KRAV GENERELT	7
5 UTFORDRINGER FREMOVER	7
7 KOMPETANSE, SÅRBARHET OG BEMANNING	8
7.1 DEPARTEMENTETS KOMPETANSEKRAV	8
7.2 MEDARBEIDERNE UTDANNING OG ERFARING.....	9
7.3 FIKS OG ROKUS – ORGANISERINGEN AV SEKRETARIATSARBEIDET	10
8 ORGANISASJONSMODELLER FOR ET NYTT SELSKAP.	10
8.1 MODELLER FOR ORGANISERING AV INTERKOMMUNALT SAMARBEID	11
8.2 NÆRMERE OM ENKELTE SPØRSMÅL	13
8.3 DRØFTING AV AKTUELLE ORGANISASJONSFORMER	14
8.4 ANBEFALING.....	16
9 KOSTNADER OG FINANSIERINGSMODELL	17
9.1 FORUTSETNINGER.....	17
9.2 BUDSJETT FOR DET NYE SELSKAPET	17
9.3 FINANSIERINGSMODELL	18
9.4 KONSEKVENSER AV KOMMUNEREFORMEN	20
10 LOKALISERING	20
11 KONSEKVENSER	20
12 EVENTUELL DELTAGELSE FRA ANDRE	21
13 DIALOG MED DE ANSATTE	22
14 KONKLUSJON OG VIDERE FREMDRIFTSPLAN	22
14.1 KONKLUSJON	22
14.2 ANBEFALINGER	23
14.3 VIDERE FREMDRIFTSPLAN.....	23

0 Sammendrag

Denne utredning er utarbeidet av de daglige lederne i ROKUS og FIKS på oppdrag fra styrene i de to selskapene.

FIKS og ROKUS har i dag henholdsvis 7 og 13 kommuner som eiere og 1,6 og 3 årsverk. Kostnaden pr. innbygger er henholdsvis 13 og 12 kroner. FIKS er organisert som et selskap i medhold av § 27 i Kommuneloven. ROKUS er organisert i medhold av Lov om interkommunale selskap (IKS). Begge selskap er organisert slik at uavhengighet i forhold til kommuneadministrasjonen og revisor er sikret.

Selskapene har sammenfallende oppgaver:

- Saksbehandling
- Utredning
- Administrasjon
- Rådgivning
- Operativt ledd for kontrollutvalgene

Utfordringer for kontrollutvalgene og sekretariatene framover:

- Antallet saker øker med større kompleksitet.
- Konkurransetsetting av revisjonen gir nye kompetansekrav og flere samarbeidsparter.
- Forslag i ny kommunelov vedrørende styring av egenkontrollen kan innebære flere oppgaver for kontrollutvalgene.
- Få ansatte i hvert selskap svekker rekrutteringen av dyktige ansatte og øker sårbarheten ved sykdom
- Kommunereformen med færre kommuner vil innvirke på sekretariatenes størrelse.

Vår konklusjon er at det vil styrke sekretariatene å slå sammen FIKS og ROKUS.

Vi har identifisert en rekke fordeler ved sammenslåing av de to sekretariatene:

- Større fagmiljø vil gi bedre tjenester for kontrollutvalgene
- Vi får et større miljø for utvalgenes erfaringsutveksling
- Sekretariatet blir mer robust til å takle sykdom og vakanser
- Større sekretariat sikrer uavhengigheten til rådmann og revisor
- Det blir lettere å rekruttere dyktige ansatte
- Det er mulig å effektivisere og redusere kostnader

Vi har også identifisert noen ulemper:

- Det blir noe lengre reiseavstander for de ansatte. Dette oppveies i stor grad ved fordelene av å jobbe i et større fagmiljø, og kan i noen grad avhjelpes ved hjemmekontor og it-hjelpemidler.
- Eierstyringen kan bli utfordrende med 20 eiere. Dette kan motvirkes ved god informasjonsflyt og koordinering. Det kan også vurderes å ha ett møte i året i eierforsamlingen.

Våre anbefalinger:

1. Vi anbefaler en sammenslåing av FIKS og ROKUS fra 1. januar 2018 fordi dette medfører økt kompetanse, mindre sårbarhet, bredere fagmiljø og reduserte kostnader for kommunene. Dette vil resultere i bedre tjenester til kontrollutvalgene.
2. Samlet sett fremstår interkommunalt selskap – IKS - som den mest hensiktsmessige organisasjonsformen, og vi anbefaler en slik organisering.
3. Det nye selskapet gis navnet «Akershus kontrollutvalgssekretariat IKS». Forkortet: AKUS.
4. De ansatte i FIKS og ROKUS tilbys ansettelse i det nye selskapet.
5. I forhold til selskapets størrelse anbefaler vi et styre med 3 eiervalgte medlemmer og 2 eiervalgte varamedlemmer.
6. Aktiviteten i det enkelte utvalg har større betydning for sekretariatets ressursbruk enn kommunens folketall. Vi anbefaler derfor at refusjonen av driftsutgiftene fra kommunene baserer seg på følgende modell: 40% refusjon etter folketall og 60% som et fast beløp.
7. Oslo utgjør et geografisk midtpunkt for de kommunene som deltar. Vi foreslår at sekretariatets kontor plasseres sentralt i Oslo.

De ansatte i begge selskap har i en felles uttalelse sagt seg positive til en sammenslåing.

Utredningen foreslår en framdriftsplan fram til opprettelsen av det nye selskapet fra 1. januar 2018.

1 Mandat

I felles styremøte 19.1.2016 fattet styrene i de to selskapene Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS) og Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS) følgende likelydende vedtak:

«Styret er positive til å jobbe videre med en mulig fusjonsprosess mellom de to selskapene FIKS og ROKUS. Styret ber daglig leder gjennomføre et felles utredningsarbeid med daglig leder i FIKS (evt. ROKUS) med sikte på å avklare organisering og finansiering for et fremtidig fusjonert sekretariat. En dialog med de ansatte skal inngå i arbeidet.

Mandat for utredningen

De daglige lederne i FIKS og ROKUS er gitt i oppdrag å utrede ulike spørsmål knyttet til en sammenslåing av de to selskapene. Spørsmål som skal belyses er:

- Organisasjonsmodell og eierstyring.
- Kostnader og finansieringsmodell, herunder eventuell effektivisering.
- Kompetanse, sårbarhet og bemanning.
- Uavhengighet
- Lokalisering
- Videre framdriftsplan
- Oppgaver
- Konsekvenser
- Eventuell deltagelse fra andre»

Arbeidet med utredningen

De daglige lederne for ROKUS og FIKS, Mona Moengen og Jan T. Løkken, har stått for denne utredningen. Underveis i arbeidet har vi hatt en løpende dialog med de ansatte.

2 Dagens løsning

Dagens løsning kan oppsummeres slik:

	FIKS	ROKUS
Organisasjonsform	§ 27	IKS
Deltakere/eiere	7	13
Antall innbyggere	136 000	265 000
Øverste organ	Styret	Representantskapet
Ansatte årsverk	1,6	3

Hovedkontor	Ås FIKS	Lørenskog ROKUS
Pensjonsordning	KLP	KLP
Finansieringsmodell	50% etter folketall, 50% fast beløp	40% etter folketall, 60% etter medgått tid
Budsjett	1,8 mill. kr.	2,97 mill. kr.
Kostnader pr innbygger	13 kroner	12 kroner
Antall møter i utvalgene	7,4	5,8

3 Oppgaver

Oppgavene som FIKS og ROKUS utfører er i stor grad bestemt av kontrollutvalgenes aktivitet, og i hovedsak sammenfallende:

1. Saksbehandling: Begge sekretariat forbereder og kvalitetssikrer sakene og følger opp kontrollutvalgenes vedtak. Videre kommer begge med innspill til saker og gir bistand ved bestilling av rapporter.
2. Utredning: Begge gjør egne undersøkelser etter oppdrag fra utvalgene. Begge lager plan for forvaltningsrevisjon, overordnet analyse og plan for selskapskontroll. I tillegg lager sekretariatet på Romerike overordnet analyse for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. FIKS utfører selskapskontrollen avgrenset til eierskapskontroll for sine kommuner. Begge utreder valg av revisjonsordning og foretar eventuell konkurranseutsetting av revisjonen.
3. Administrasjon: Begge sekretariat står for innkalling til møtene og fører protokoller, inviterer andre deltakere og tilrettelegger møtene. Sekretariatene har også ansvaret for arkivering, oppdaterer egne/utvalgenes nettsider og leverer til kommunens nettsider.
4. Rådgivning: Begge sekretariat er en viktig faglig ressurs og diskusjonspartner for kontrollutvalgene.
5. Koordinering/bindeledd: Sekretariatene er kontrollutvalgenes operative ledd. Vi står for dialogen med rådmannen og revisjonen og sørger for oppfølging av sakene.

4 Uavhengighet - Lovens krav generelt

Uavhengighet og objektivitet er viktige forutsetninger for at kontrollutvalget skal fylle sin rolle på en tillitvekkende måte. Det er tilsvarende et (lov)krav at sekretariatet skal være uavhengig av både administrasjonen og revisjonen. Dette innebærer at sekretær ikke kan være ansatt i administrasjonen, eller utføre revisjonsoppgaver for kommunen. Sekretariatet er underlagt forvaltningslovens habilitetskrav. Den som utfører sekretariatsfunksjonen må selv vurdere sin egen habilitet ved utførelsen av oppgavene.

Sekretariatet for kontrollutvalget er i faglige spørsmål direkte underordnet kontrollutvalget, og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

5 utfordringer fremover

Kontrollutvalget er viktig for å oppnå en velfungerende egenkontroll i den enkelte kommune. En god egenkontroll styrker innbyggernes tillit, og er viktig for å sikre effektiv og riktig bruk av ressursene. Sekretariatet er en avgjørende ressurs for at kontrollutvalget skal kunne fylle sin tiltenkte rolle i kommunenes egenkontroll.

Kontrollutvalgenes arbeid har fått økt betydning de siste årene¹, noe som også påvirker sekretariatets arbeid. Vi mener følgende utfordringer vil være sentrale for arbeidet framover:

1. Antall saker og kompleksiteten på sakene i kontrollutvalgene øker år for år. Dette har bl.a. sammenheng med at utvalgene selv har blitt mer proaktive for å følge opp sitt mandat. Innbyggernes økte bevissthet om sine rettigheter fører til flere henvendelser. Dessuten bidrar utvalgenes økte status i kommunene også til at flere saker forelegges kontrollutvalget.
2. Flere kommuner konkurransetsetter revisjonen. I slike saker er det kontrollutvalget som har innstillingsrett til kommunestyret, og saken skal forberedes av kontrollutvalgets sekretariat. Dette gir nye kompetansekrav, nye arbeidsoppgaver og flere samarbeidsparter for sekretariatet å forholde seg til.
3. I forslaget til ny kommunelov er det lagt opp til økt egenkontroll. Dette innebærer flere og mer omfattende oppgaver for kontrollutvalget og sekretariatet.
4. Sekretariatene er kunnskapsbaserte virksomheter. For å kunne rekruttere og holde på dyktige medarbeidere kreves det at de får faglige utfordringer og et godt fagmiljø av en viss størrelse. Få ansatte gir økt sårbarhet ved sykdom og begrenset kompetanse.

¹ Evalueringsrapport av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat, Deloitte 2004

5. Kommunene har nå avklart sitt primære syn på sammenslåing med andre kommuner. Sammen med fylkesmannens uttalelse er alle vedtakene sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for videre behandling. Slik bildet tegner seg nå vil kun et fåtall av kommunene på Romerike og i Follo bli berørt av reformen. Kommunestyrene i Oppegård og Ski har begge vedtatt at de to kommunene bør slås sammen. Det samme har kommunestyrene i Aurskog-Høland og Rømskog gjort vedtak om. Kommunesammenslåinger vil i overgangsfasen gi kontrollutvalget en viktig rolle i å påse at kontroll- og tilsynsperspektivet blir ivaretatt.

Konklusjon:

Kontrollutvalgene står foran økte utfordringer som krever bred kompetanse og større et fagmiljø i sekretariatet. Vi mener en fusjon mellom FIKS og ROKUS vil gjøre det lettere å møte disse utfordringene.

7 Kompetanse, sårbarhet og bemanning

7.1 Departementets kompetansekrav

Kontrollutvalgsforskriften § 20 fastslår at «sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt». Forsvarlighetskravet innebærer at sekretariatet må sørge for at de saker som legges frem er forsvarlig utredet, jf. tilsvarende krav til rådmannen i kommunelovens § 23.

Kommunaldepartementet utdypet § 20 i forskriften i rundskrivet H 15/04: «*Kontrollutvalgets sekretariat vil være utvalgets operative ledd og skal sørge for at det blir foretatt tilsyn med administrasjonen og revisjonen.*» «*Et kompetent sekretariat er en viktig forutsetning for at kontrollutvalget skal fungere godt og utøve sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. Sekretariatet for kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg må ha tilgang på en bredt sammensatt kompetanse*».

I Kontrollutvalgshåndboken (desember 2015) skriver Kommunaldepartementet (s.22) bl.a:

«*Det er (..)viktig at sekretariatet besitter kompetanse om blant annet regnskap, revisjon og offentlig forvaltning. Sekretariatet vil være en viktig faglig ressurs og en nyttig diskusjonspartner for kontrollutvalget, og bør derfor holde seg oppdatert om saker som er relevante for kontrollutvalget. Dette kan for eksempel gjelde endringer i regelverk og forskrifter, faglige kurs og konferanser eller rapporter fra statlige tilsyn i kommunen.*»

Ut over dette har ikke departementet fastsatt noen nærmere kompetansekrav til sekretariatene. *NOU 2016:4 Ny kommunelov* har heller ikke foreslått kompetansekrav.

7.2 Medarbeidernes utdanning og erfaring

ROKUS har tre medarbeider på heltid.

	Høyeste utdanningsnivå	Erfaring fra KU-sekr	Annen erfaring
Daglig leder Mona Moengen	Cand. Oecon. Sosialøkonom fra UiO	5 år	23 år i off. forvaltning
Rådgiver Kjell Nordengen	Juridisk embets- eksamen fra UiO	4 år	24 år som kommunepolitiker. 20 år i privat næringsliv 2 år i off.forvaltning
Konsulent Øystein Hagen	Bachelor i adm. og ledelse HiOA	4 år	10 i år privat næringsliv

FIKS har en medarbeider på heltid og en i 60% stilling:

	Høyeste utdanningsnivå	Erfaring fra KU-sekr	Annen erfaring
Daglig leder /Kontrollsjef Jan T. Løkken	Cand.mag. i samfunnsvitenskap fra UiO	11 år	39 år i off. forvaltning og organisasjoner
Rådgiver Lene H. Lilleheier	Bachelor i informasjon og samfunnskontakt fra BI	5 år	12 år i off. forvaltning, organisasjoner og private selskap

Begge selskap har fått tilbakemeldinger som viser at kontrollutvalgene er godt fornøyde med det arbeidet som sekretariatene utfører. Dette bekreftes også av evalueringen som Deloitte, på oppdrag fra Kommunal og moderniseringsdepartementet, gjorde av kontrollutvalgene i 2014.

De ansatte i de to selskapene har samlet sett en bred utdanningsbakgrunn og lang erfaring fra kontrollutvalgsarbeidet og fra andre relevante

arbeidsområder, i tillegg til juridisk spisskompetanse. Dette gir sekretariatene en unik kompetanse i forhold til kontrollutvalgenes arbeid.

7.3 FIKS og ROKUS – organiseringen av sekretariatsarbeidet.

Begge sekretariater har utviklet rutiner for innkalling, sakspapirer og oppfølging av sakene i kontrollutvalgene. Forberedelsene av mange saker bærer preg av å være et teamarbeid. Sekretæren for det enkelte utvalg har et selvstendig ansvar, men i kompliserte saker innhentes råd fra leder og kolleger. Som hovedregel deltar bare en medarbeider fra selskapene i hvert utvalgsmøte.

FIKS og ROKUS er underlagt arkivloven på linje med andre offentlige organer, og har journal- og arkivansvaret for kontrollutvalgene.

Begge benytter Public 360 som arkiv- og saksbehandlingssystem. Dette omfatter innkallinger og saksdokumenter til utvalgene, protokoller, inkomne og utgående saker, journal og arkiv. FIKS leier et lukket område i Public 360 hos vertskommunen og får hjelp og service fra kommunen. ROKUS har anskaffet eget sak- arkivsystem Public 360 online.

Begge selskap kjøper IT-tjenester av kontorkommunen.

Begge selskap utvikler og drifter sine internettsider selv, og har en serviceavtale med leverandør ved problemer.

Begge selskapene har satt bort føring av regnskapet.

8 Organisasjonsmodeller for et nytt selskap.

Sekretariatsbistand til kontrollutvalgene er en lovpålagt oppgave, og det er et krav at sekretariatet skal være uavhengig av både administrasjonen i kommunene og kommunenes revisor.

Det er kontrollutvalgene som nærmere definerer sekretariatets arbeidsoppgaver. Vi har erfaring for at variasjoner i tidsbruken mellom utvalgene først og fremst forklares ved utvalgenes engasjement. Et utvalg alene legger beslag på en relativt liten del av en stillingsbrøk, og en person kan være sekretær for flere utvalg. Det er hensiktsmessig å organisere tjenesten i interkommunalt samarbeid, slik de fleste har gjort. I 2014 var det 58 kontrollutvalgsekretariater i Norge. Åtte av ti er organisert som interkommunale selskap eller samarbeid, og det er interkommunalt selskap (IKS) eller samarbeid etter § 27 i kommuneloven som er valgt som organisasjonsform².

² Deloitte Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat, 2014.

FIKS og ROKUS baserer i dag sitt arbeid på henholdsvis § 27 og IKS. Begge har gode erfaringer med sine modeller.

8.1 Modeller for organisering av interkommunalt samarbeid

Vi presenterer her de ulike organisasjonsformene som kommuner kan benytte for interkommunalt samarbeid.

1. Interkommunale selskap

Interkommunale selskap (IKS) er regulert i lov om interkommunale selskap. Loven er tilpasset kommunale eiere, og er harmonisert med kommunelovens bestemmelser. Organisasjonsformen egner seg godt for tjenester kommunene utfører i samarbeid og i egen regi slik som sekretariat for kontrollutvalg. Et IKS har to styringsorganer; et representantskap, som velges av eierne, og et styre, som velges av representantskapet. Eierne har samlet sett ubegrenset ansvar, selskapet kan ikke gå konkurs. Alle eiere må være representert i eierorganet (representantskapet), ingen kan møte med fullmakt. Det er ikke anledning til å gjennomføre fjernmøter i eierorganet.

2. Interkommunalt samarbeid etter § 27 i kommuneloven

Kommuneloven § 27 fastsetter at to eller flere kommuner «kan *opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver*». Den nærmere organiseringen av samarbeidet skal fastsettes i egne vedtekter, men er for øvrig lite regulert, slik at det i stor grad er opp til kommunene å bestemme rammene for og innholdet i virksomheten. Ved §27 kan kommunene avtale å opprette virksomheten som eget rettssubjekt, og det er tilstrekkelig med ett styringsorgan hvor alle deltakerne skal være representert.

Det øverste styringsorganet kan ha andre organer under seg og kalle dette «styre». (se Kommuneloven med kommentarer 2006, Overå og Bernt s. 203). Ikke alle kommuner trenger å være representert i dette styret. Styringen av dette selskapet kan etter dette bli ganske likt et IKS-selskap, med noen av de samme begrensinger og muligheter.

I forslaget til ny kommunelov er det foreslått å erstatte § 27 med *kommunalt oppgavefellesskap*, og regulere formen noe mer. Som i § 27 er det foreslått at eierne skal ha ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefellesskapets samlede forpliktelser. Det foreslås å gjøre opprettelse av et representantskap hvor samtlige deltagere skal ha minst ett medlem, obligatorisk. Det skal inngås en samarbeidsavtale mellom deltagerne som skal vedtas av kommunestyrene, men representantskapet kan vedta endringer i avtalen.

Interkommunalt samarbeid etter § 27 i kommuneloven (og forslaget i den nye kommuneloven om oppgavefelleskap) brukes for selskaper som har til hensikt å løse felles kommunale oppgaver.

Vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28 er ikke aktuelt, da sekretariatet ikke kan være underlagt rådmannen.

3. Aksjeselskap

Aksjeselskapsformen er godt tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranseeksponering. Eiernes ansvar er begrenset til innskutt kapital. Øverste organ er generalforsamlingen, hvor kommunene utøver sitt eierskap. Generalforsamlingen velger styre.

Med tilpasninger av selskapets formål og en avtale mellom eierne som utdyper dette kan selskapsformen benyttes til å organisere kontrollutvalgssekretariat. Det er ingen som har organisert sekretariatet for kontrollutvalg som aksjeselskap.

4. Samvirkeforetak

Samvirkeforetak er basert på medlemskap, ikke eierskap. Foretaket eies og styres av de som bruker/handler med foretaket, det vil si medlemmene. Kommuner kan være medlemmer. Medlemmene har begrenset økonomisk ansvar. Hovedregelen er at alle medlemmene har en stemme hver på årsmøtet. Et samvirke er regulert gjennom krav til vedtekter med et minimum av innhold. Årsmøtet er øverste organ og tilsvarer representantskapet og generalforsamlingen i et IKS og AS.

Samvirkeforetak er særlig utbredt innen detaljhandel, landbruk, bolig og fiskeri, men har vært lite brukt av kommunene. Samvirkeforetak er en mulig organisasjonsform for egenregi, og kan derfor benyttes for et kontrollutvalgssekretariat.

I tabellen nedenfor er det en sammenligning av de ulike organisasjonsformene.

	Kommuneloven. § 27	Interkommunalt selskap (IKS)	Samvirke- foretak	Aksjeselskap (AS)
Rettssubjekt	Kan være	Ja	Ja	Ja

	Kommuneloven. § 27	Interkommunalt selskap (IKS)	Samvirke- foretak	Aksjeselskap (AS)
Styringsmulighet for eierne	Vedtekter, valg av styret	Selskapsavtale, valg av repskap	Vedtekter valg av delegat til årsmøtet	Vedtekter, valg av fullmektiger til generalforsamling
Operative eierorgan	Styre	Representantskap	Årsmøte	Generalforsamling
Ansvar	Ubegrenset	Ubegrenset	Begrenset til innskutt kapital	Begrenset til aksjekapitalen
Krav om kapital	Nei	Nei	Ja	Ja
Møte og stemmerett i eierorganet	Styret	Repskapets medlemmer og personlige varamedlemmer	Medlemmer eller medlemmer med fullmakt	Aksjonærer eller fullmektig med fullmakt fra eierne
Hensikten bak modellen	Drift av felles oppgaver	Kan benyttes til alle typer kommunale tjenester.	Fremme medlemmenes økonomiske interesser	Oppgaver av forretningsmessig art

8.2 Nærmere om enkelte spørsmål

Skatt

Selskap som ikke har erverv som formål/tar ikke ut utbytte er fritatt for inntektsskatt. Dersom deler av virksomheten har erverv som formål, kan selskapet være skattepliktig for inntekter fra denne delen av virksomheten.

Et kontrollutvalgssekretariat vil ikke ha erverv som formål, og vil være fritatt for inntektsskatt. En uttalelse fra Rokus' revisor lyder «*Når det opereres med samme selvkosttimepris ovenfor andre som ikke er medeiere og det kan dokumenteres at man ikke går med overskudd i*

forhold til dette salget, vil det kunne trekke mot at selskapet ikke er skattepliktig.»

Momskompensasjon

Selskaper organisert etter IKS-loven og § 27 mottar momskompensasjon. Dette gjelder ikke for organisering i aksjeselskap eller samvirkeforetak.

Regler om konkurranse i egenregi

EUs innkjøpsregelverk omfatter egenregi³. Dette innebærer at minimum 80% av aktiviteten til en virksomhet må utføres for eierne. Noe som igjen innebærer at ca. 20% av aktiviteten i selskapet kan utføres for andre enn eierne. Rokus' salg av tjenester ligger i dag godt innenfor dette kravet.

Bestemmelsen innebærer en klar begrensning på salg av tjenester for selskaper som driver i egenregi. En modell hvor selskapet eies av et fåtall av kommunene med sikte på salg til de øvrige er derfor ikke gjennomførbar.

8.3 Drøfting av aktuelle organisasjonsformer

Det er fire organisasjonsformer som fremstår som mulige; § 27, IKS, AS og samvirkeforetak.

I drøfting av hvilken av disse organisasjonsformer som er mest hensiktsmessig for vårt formål vil vi gå nærmere inn på styring av selskapet.

Et interkommunalt samarbeid om kontrollutvalgssekretariat organisert i IKS, AS eller § 27 kan ha tre «styringsnivåer»:

1. Kommunestyrene utpeker eierforsamlingen som er representantskapet i IKS, styret i §27 eller generalforsamling i AS.
2. Eierforsamlingen utpeker et styre for selskapet. Styrets oppgave er å sørge for effektiv drift av selskapet. Styret innstiller til representantskapet på budsjett for selskapet.
3. Det enkelte kontrollutvalg er sekretariatets oppdragsgiver og bestemmer hvilke oppgaver som skal utføres. Det er kontrollutvalget som innstiller til kommunestyret på budsjett for kommunens kontroll og tilsynsfunksjon. I dette inngår sekretariatets budsjett.

Vi legger til grunn at eierforsamlingen i kontrollutvalgsekretariatet skal vedta både budsjettet og regnskapet for selskapet. I IKSer er dette lovregulert, og det er vanlig å ha to ordinære møter for behandling av disse sakene – ett på våren (regnskap) og ett på høsten (budsjett). Hvis det er ønskelig å redusere antall møter, vil det være gjennomførbart å

³ Direktivet for anskaffelser i klassisk sektor (direktiv 2014/24/EU), artikkel 12, vedtatt 26.3.2014

legge frem begge disse sakene i vårmøtet (innen utgangen av april). Konsekvensen er at budsjettarbeidet må starte tidlig på året.

Interkommunalt arkiv Kongsberg som har 39 eiere, har hatt en ordning med ett årlig møte siden 2003. Kun 4 – 5 ganger har de hatt behov for å innkalle til ekstraordinært representantskapsmøte, og da for å behandle saker knyttet til opptak av nye eiere og nytt bygg.

I aksjeselskaper er det kun krav om at eier skal vedta regnskapet. Det kan nedfelles i en eieravtale at generalforsamlingen også skal vedta budsjettet. Dette kan gjøres i samme møte som regnskapet blir behandlet, eller i et ekstraordinært møte i generalforsamlingen.

Bred politisk forankring er mulig ved å involvere et bredere utvalg av folkevalgte i eierstyringen, som på Romerike hvor formannskapene/ kommunestyrene behandler alle sakene til representantskapsmøtene. I Follo gjennomføres generalforsamling/ representantskapsmøter for alle interkommunale selskap som har slike organer i regi av Follorådet. God informasjonsflyt fra selskapet til kommunen er viktig.

I samtaler med rådmannsutvalgene på henholdsvis Øvre og Nedre Romerike ble det pekt på at en eierforsamling som må samle 20 eiere(ordførere) to ganger pr år for å ivareta eierstyringen for et lite selskap er ressurskrevende. Man ba derfor om at organisasjonsmodeller som muliggjør en mindre eierforsamling drøftes i utredningen.

Aksjeselskap tillater at eierne møter med fullmakt i eierforsamlingen. Vi mener likevel at aksjeselskapsformen er mindre egnet for en tjeneste som vår. Vi vil peke på at kontrollsekretariatene er kontrollutvalgenes egen ressurs for å kunne ivareta sitt mandat. Kontrollutvalgene er en viktig del av kommunens egenkontroll. Kontrollutvalgsekretariatene opererer ikke i marked preget av risiko- og konkurranse. Målet er heller ikke størst mulig avkastning på den innskutte kapitalen, men effektiv drift innen det vedtatte budsjettet. Aksjeselskapsformen vil lett kunne redusere den kommunale tilhørigheten og kunne svekke kommunenes ansvar for selskapets utvikling og økonomi. De viktige, kommunale oppgavene som sekretariatet ivaretar tilsier at ordførerne i kommunene bør kunne prioritere å delta i eierforsamlingene en eller to ganger per år.

Kommunaldepartementet har startet et arbeid for å revidere IKS-loven. I denne forbindelse er det ventet at loven vil bli endret når det gjelder representasjon i eierorganet og at muligheten til å gjennomføre fjernmøter vil bli innført. Dette ligger imidlertid noe frem i tid (anslagsvis et par år).

Det tredje alternativet er organisering i medhold av § 27 i Kommuneloven. Dette er en styringsform som mange kontrollsekretariat i dag benytter. Styringsformen er fleksibel, men vårt inntrykk er at den primært benyttes

i selskap med færre deltakere enn det som er aktuelt ved en fusjon mellom ROKUS og FIKS. Med IKS-loven har en på den annen side en utprøvd og regulert styreform som ROKUS i dag drives innenfor og som de fleste kommunene har lang og positiv erfaring med.

Det fjerde alternativet er samvirkeformen. Også dette alternativet tillater at eierne møter med fullmakt i eierforsamlingen. Det er ingen kommuner som har valgt å organisere sekretariatet etter denne organisasjonsformen pr. i dag. Kommunene i Follo og på Romerike har heller ikke erfaring med samvirkeforetaksformen i andre sammenhenger. Vi vil derfor ikke anbefale å bruke organisasjonsformen for å organisere kontrollutvalgsekretariatet.

8.4 Anbefaling

IKS fremstår samlet sett som den mest egnede organisasjonsformen for en tjeneste som skal leveres i egenregi med kun kommunale eiere, slik tilfellet er for et kontrollutvalgssekretariat. Selskapsformen er utformet nettopp med sikte på interkommunalt samarbeid om slike oppgaver.

Selskapsformen mangler noe smidighet i dag, da det ikke er mulig å møte med fullmakt i eierforsamlingen eller gjennomføre fjernmøter. Dette kan imidlertid bli endret ved den kommende revisjonen av IKS-loven. God kommunikasjon mellom selskapet og eierkommunene og gode systemer og rutiner som sikrer kommunene tilstrekkelig tid til å behandle sakene i forkant av representantskapets møter er en forutsetning. Det kan også vurderes om det er ønskelig å gjennomføre kun ett ordinært representantskapsmøte pr. år. Selv om kontrollsekretariatet har relativt få ansatte, ivaretar det viktige kommunale oppgaver som det bør være av interesse for den politiske ledelsen i kommunen å delta i eierstyringen av.

På denne bakgrunn anbefaler de daglige lederne at det nye selskapet organiseres som interkommunalt selskap, IKS, hvor det fremgår av formålet at selskapet er å levere sekretariatstjenester til kontrollutvalgene.

Erfaringer fra sammenslåing av de 3 revisjonsenhetene på Romerike viste imidlertid at det er krevende å legge ned et IKS. Kommunaldepartementet må godkjenne søknad om avvikling, noe som krever administrative ressurser til forberedelse og et eget avviklingsstyre. Selskapet må avgi regnskap året etter at det er nedlagt. Det er også utfordringer knyttet til å opprette et nytt selskap. Det nye selskapet vil for eksempel ikke få organisasjonsnummer før alle kommunestyrene har vedtatt selskapsavtalen, og erfaringen er at dette tar tid. Selskapet må ha å ha organisasjonsnummer for å få opprettet bankkonto, inngå avtaler etc. Dette gjør at vi anbefaler å bygge videre på det eksisterende IKSet i Rokus med nytt navn og ny selskapsavtale. Selskapsavtalen bør suppleres av en eieravtale som vedtas av representantskapet. Ved overgangen til et

nytt selskap må det tas høyde for at det nye selskapet må ha et disposisjonsfond som en liten buffer mot utforutsette kostnader til pensjon og drift.

Sett i forhold til selskapets størrelse foreslår vi at styret bør bestå av 3 eiervalgte medlemmer og tre varamedlemmer i rekke. Begge kjønn skal være representert. Styret bør for øvrig settes sammen av personer med komplementær og relevant kompetanse, ha god rolleforståelse og personlige egenskaper som passer samt være motivert for styrearbeidet som er i tråd med KS' anbefalinger for eierskap.

Avslutningsvis vil vi peke på at erfaringene med samarbeid organisert som IKS mange steder er gode, selv der det er mange eiere. I Sør og Nord-Trøndelag har de to sekretariatene hhv. 16 og 24 eiere. I Troms har sekretariatet 24 eiere. I Agder og Telemark eier 34 kommuner sekretariatet for kontrollutvalgene. Her benyttes ett av møtene til faglig oppdatering rundt spørsmål knyttet til kontroll og tilsyn.

9 Kostnader og finansieringsmodell

9.1 Forutsetninger

Kontrollutvalgsekretariatene leverer en kunnskapsbasert tjeneste, hvor de ansattes kompetanse er den viktigste innsatsfaktoren. Sekretariatets kapasitet henger også nøye sammen med bemanningen. Om lag 80% av kostnadene i de to selskapene er lønnsutgifter.

Ved en fusjon vil vi kunne ta ut effektiviseringsgevinster ved at sekretariatet får større fleksibilitet til å ta ekstra oppdrag, mer standardisering og økt spesialisering samt bedre evne til å møte kommunereformens konsekvenser. På driftssiden bør vi få en effektivisering ved lavere kostnader til tjenester som utarbeiding av lønn og regnskap, revisjon, arkiv, IKT mv. Kontrollsjef i FIKS, Jan T. Løkken, vurderer å gå av med pensjon ved årsskiftet 2017/2018. Det nye selskapet vil ha oppstart fra 1.1.2018. Med en lederfunksjon mindre åpnes en mulighet for innsparing.

9.2 Budsjett for det nye selskapet

Nedenfor er det presentert budsjett for 2018 i 2016-kroner med en noe redusert bemanning.

Driftsinntekter	
Salgsinntekter	160 000
Overføringer	4 006 786
Andre driftsinntekter	
Sum driftsinntekter	4 166 786
Driftsutgifter	

Lønn inkl. sosiale utgifter	3 369 786
Kjøp av varer og tjenester	797 000
Sum driftsutgifter	4 166 786
Brutto driftsresultat	0

Kommunenes betaling vil da bli 4 mill. 2016-kroner, mot 4,6 mill. kroner om selskapene fortsetter hver for seg.

I budsjettet ligger inntekter fra salg av tjenester til Asker inne. Dette er en kontrakt som går ut etter valget i 2019.

9.3 Finansieringsmodell

De to selskapene har i dag litt ulik finansieringsmodell. FIKS har 50% etter folketall og 50% fast beløp, mens Rokus har 40% etter folketall og 60 % som et fastbeløp. Fastbeløpet fordeles etter medgått tid ved årets slutt.

I tabellen nedenfor har vi regnet på hva den enkelte kommune må betale dersom vi legger FIKS' finansieringsmodell til grunn. Det er folketall fra 1.1.2016 som er lagt til grunn.

	2018 nytt selskap	2016 dagens ordning	Avvik	50% etter folketall	50% fast	Eierandel 2016	Innbyggere 2016
Enebakk	153 434	201 000	-47 566	53 265	100 170	2,6587	10 760
Frogn	177 671	234 000	-56 329	77 501	100 170	3,8685	15 656
Nesodden	191 116	252 000	-60 884	90 946	100 170	4,5396	18 372
Oppegård	231 747	307 000	-75 253	131 577	100 170	6,5677	26 580
Ski	247 563	328 000	-80 437	147 393	100 170	7,3572	29 775
Vestby	180 908	238 000	-57 092	80 738	100 170	4,0301	16 310
Ås	191 764	253 000	-61 236	91 594	100 170	4,5720	18 503
Aurskog Høland	178 017	192 476	-14 459	77 848	100 170	3,8858	15 726
Eidsvoll	215 203	222 542	-7 339	115 034	100 170	5,7419	23 238
Fet	155 607	173 856	-18 249	55 438	100 170	2,7672	11 199
Gjerdrum	131 485	153 966	-22 481	31 315	100 170	1,5631	6 326
Hurdal	113 659	138 922	-25 263	13 489	100 170	0,6733	2 725
Lørenskog	274 116	272 762	1 354	173 947	100 170	8,6826	35 139
Nannestad	158 988	176 612	-17 624	58 819	100 170	2,9360	11 882
Nes	201 204	211 981	-10 777	101 034	100 170	5,0432	20 410
Nittedal	213 015	221 270	-8 255	112 846	100 170	5,6327	22 796
Rælingen	185 240	197 938	-12 698	85 070	100 170	4,2463	17 185
Skedsmo	356 221	341 731	14 490	256 051	100 170	12,7809	51 725
Sørums	184 764	198 406	-13 642	84 595	100 170	4,2226	17 089
Ullensaker	265 062	263 314	1 748	164 893	100 170	8,2307	33 310
Totalt	4 006 786	4 578 776		2 003 393	2 003 393	100	404 706

Med denne modellen får alle kommunene bortsett fra de største (Skedsmo, Lørenskog og Ullensaker) lavere kostnader. Utslaget for Follo er større enn for Romerikskommunene, noe som kan forklares med at folketallet i Follokommunene totalt sett er lavere.

I Rokus sin finansieringsmodell betaler kommunene 40% etter folketall og 60% fast. Sistnevnte justeres etter årets slutt ut fra hvor mye tid det enkelte kontrollutvalg har brukt. En slik finansieringsmodell vil gi følgende fordeling av kostnader mellom kommunene.

	2018 nytt selskap	2016 dagens ordning	Avvik	40% etter folketall	60% fast	Eierandel 2016	Innbyggere 2016
Enebakk	162 815	201 000	-38 185	42 612	120 204	2,6587	10 760
Frogn	182 204	234 000	-51 796	62 001	120 204	3,8685	15 656
Nesodden	192 960	252 000	-59 040	72 757	120 204	4,5396	18 372
Oppegård	225 466	307 000	-81 534	105 262	120 204	6,5677	26 580
Ski	238 118	328 000	-89 882	117 915	120 204	7,3572	29 775
Vestby	184 794	238 000	-53 206	64 591	120 204	4,0301	16 310
Ås	193 479	253 000	-59 521	73 275	120 204	4,5720	18 503
Aurskog Høland	182 482	192 476	-9 994	62 278	120 204	3,8858	15 726
Eidsvoll	212 231	222 542	-10 311	92 027	120 204	5,7419	23 238
Fet	164 554	173 856	-9 302	44 350	120 204	2,7672	11 199
Gjerdrum	145 256	153 966	-8 710	25 052	120 204	1,5631	6 326
Hurdal	130 995	138 922	-7 927	10 792	120 204	0,6733	2 725
Lørenskog	259 361	272 762	-13 401	139 157	120 204	8,6826	35 139
Nannestad	167 259	176 612	-9 353	47 055	120 204	2,9360	11 882
Nes	201 031	211 981	-10 950	80 828	120 204	5,0432	20 410
Nittedal	210 480	221 270	-10 790	90 277	120 204	5,6327	22 796
Rælingen	188 260	197 938	-9 678	68 056	120 204	4,2463	17 185
Skedsmo	325 045	341 731	-16 686	204 841	120 204	12,7809	51 725
Sørums	187 879	198 406	-10 527	67 676	120 204	4,2226	17 089
Ullensaker	252 118	263 314	-11 196	131 914	120 204	8,2307	33 310
Sum	4 006 786	4 578 776		1 602 714	2 404 072	100	404 706

I denne modellen vil besparelsen fordele seg slik at alle kommunene får lavere kostnader. Follokommunene får en noe høyere besparelse enn Romerikskommunene.

I den siste modellen får folketallet mindre innvirkning på kommunenes betaling. Erfaring tilsier at kommunens størrelse har mindre å si for kontrollutvalgets behov for sekretariatsressurser enn for eksempel utvalgets engasjement. De daglige lederne anbefaler derfor en modell med 40% etter folketall og 60% fast som grunnlag for finansieringen av et

fremtidig selskap. I tillegg vil selskapet ha behov for et oppstartstilskudd som skal dekke flytting, innkjøp av kontor- og datautstyr, utvikling av grafisk profil, nettside mv. Vi stipulerer at dette kan dekkes innenfor en ramme på 500 000.-, og at kostnaden fordeles etter eierandelen.

Begge selskaper har fond som bør bli tilbakeført eierkommunene ved nedleggelse av FIKS og endring av Rokus. Disse inntektene vil mer enn finansiere oppstartstilskuddet.

9.4 Konsekvenser av kommunereformen

I skrivende stund er det vanskelig å spå omfanget av kommunereformen i våre regioner. Konsekvensene av reformen vil etter planen slå inn fra 2020 ved at selskapet kan få færre eiere. Det nye selskapet vil være godt forberedt på å takle eventuelle konsekvenser av kommunereformen, noe utredningen viser.

10 Lokalisering

Begge selskapene har i dag en gunstig fysisk plassering i forhold til reiseavstanden til møtene i sine utvalg. Begge sekretariatene har tatt i bruk moderne informasjonsteknologi og dette gjør at plasseringen av sekretariatet utenom møtene har mindre betydning for kommunikasjonen med utvalgene, kommunene, revisorene og andre. En fysisk samlokalisering har likevel flere fordeler, og muliggjør et tettere samarbeid om den løpende oppgaveløsningen.

Oslo utgjør et kommunikasjonsmessig midtpunkt mellom Romerike og Follo og for Akershus som helhet. Vi mener at selskapets lokaliseres mest hensiktsmessig i Oslo. Fylkesrådmannen har i en e-post svart at han er positiv til eventuelt å få det nye selskapet som leietaker i fylkeskommunens lokaler i Galleri Oslo. Den pågående regionreformen peker på Lillestrøm som mulig hovedsete om noen år.

Vi har også undersøkt prisnivået i Oslo sentrum og dette varierer med beliggenheten på kontorene. Vi antar det vil være mulig å leie funksjonelle kontorer i gangavstand fra Oslo S for ca kr 2 500 pr kvm pr. år. Da er varme og renhold inkludert i prisen.

11 Konsekvenser

En sammenslåing av FIKS og ROKUS vil skje som virksomhetsoverdragelse ved at arbeidsgiveransvaret for de ansatte i FIKS og ROKUS overdras fra henholdsvis Ås kommune og Rokus IKS til det nye selskapet med samme lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår som de har i dag. Det nye selskapet får da ansvaret for de ansattes lønns- og arbeidsvilkår.

Mulige fordeler ved fusjon:

- Større fagmiljø og bredere kompetansebase gir mulighet til å utvikle tjenesten og gi bedre bistand til kontrollutvalgene.
- Sikre sekretariatets uavhengighet i forhold til revisor og rådmannen.
- Bedre grunnlag for å takle komplekse saksfelt og økt saksmengde
- Lettere å takle sykdom og vakanser.
- Større fleksibilitet til å ta hånd om ekstra oppdrag etter kontrollutvalgets ønsker, og til å ta i bruk kontrollformer som f.eks. høring.
- Lettere å rekruttere og holde på ønsket arbeidskraft.
- Større miljø for kontrollutvalgenes erfaringsutveksling og opplæring.
- Effektivisering ved at det blir mulig å standardisere flere oppgaver og øke graden av spesialisering i sekretariatet.
- Holde kostnadene nede for eierne ved at bemanningen kan tilpasses kommunereformen.

Mulige ulemper ved fusjon:

- I et selskap med mange eiere kan det være utfordrende å koordinere eierstyringen. God kommunikasjon mellom selskapet og eierkommunene samt gode systemer og rutiner som sikrer kommunene tilstrekkelig tid til å viderebehandle selskapet saker i eierkommunenes organer kan bidra til å lette dette. Det kan også vurderes om det er ønskelig å gjennomføre kun ett ordinært representantskapsmøte pr. år.
- For de ansatte kan det bli noe lengre reiseavstand mellom sekretariatets kontor og enkelte kommuner. Sekretariatene har allerede utstrakt bruk av elektronisk kommunikasjon i arbeidet, og en ordning med hjemmekontor på dager med møte vil avhjelpe eventuelle ulemper.

12 Eventuell deltagelse fra andre

Nasjonalt har det i de siste årene vært en utvikling der sekretariater slås sammen, får flere ansatte og omfatter flere kommuner/fylkeskommuner. Akershus og Oslo utgjør et naturlig nedslagsfelt for et felles sekretariat. Avstandene mellom kommunene er langt mindre enn i flere andre områder med felles sekretariat.

I dag står Bærum og Asker kommuner samt Akershus fylkeskommune utenfor samarbeidet i FIKS og ROKUS. Vi har vært i kontakt med kontrollutvalgene i de aktuelle kommunene og sekretæren for kontrollutvalget Akershus Fylkeskommune og informert dem om vårt initiativ. Det synes ikke å være aktuelt for disse å gå inn på eiersiden i vårt nye selskap på det nåværende tidspunkt.

13 Dialog med de ansatte

Vi har mottatt følgende uttalelse, som de ansatte i de to selskapene har blitt enige om i felleskap:

«De ansatte har vært holdt kontinuerlig oppdatert om arbeidet. I april ble det gjennomført et felles høringsmøte med utgangspunkt i utkast til utredning om mulig fusjon. De ansattes innspill er innarbeidet i utredningen.

De ansatte er positive til en sammenslåing.

For de ansatte har det viktigste argumentet for en sammenslåing vært at man vil få et bredere fagmiljø der man kan dra nytte av den samlede kompetanse sekretariatet vil få. Dette vil kunne gi bedre tjenester til kontrollutvalgene.

Et større sekretariat vil være mer robust i forhold til å ivareta sine tjenester til kontrollutvalgene ved f. eks. sykdom og annet fravær.

For de ansatte er det usikkert hva kommunereformen vil bety for antallet ansatte i sekretariatene. I utredningen fremgår det at en ansatt i FIKS vurderer å gå av med pensjon ved årsskiftet 2017/2018. Dette vil kunne gi en fleksibilitet for et sammenslått sekretariat til å tilpasse seg endringer som følge av kommunereformen. For de ansatte vil dette gi bedre trygghet for det ansettelsesforholdet man har. For selskapet vil dette kunne bidra til å beholde den kompetansen man har.»

14 Konklusjon og videre fremdriftsplan

Konklusjon og Forslag til vedtak i kommunestyrene om nedleggelse og opprettelse av selskap.

14.1 Konklusjon

Sentrale utfordringer for kontrollutvalgene og sekretariatene i årene framover vil være:

1. Flere og mer komplekse saker skal forberedes for kontrollutvalgsbehandling.
2. Kontrollutvalget får flere oppgaver som krever økt kompetanse i sekretariatet.
3. Sårbarhet ved sykdom og utfordringer for å rekruttere og holde på gode medarbeidere.
4. Sammenslåing av kommuner i regionen vil øke sårbarheten i sekretariatene.

Dette krever et større fagmiljø i sekretariat med bred kompetanse. Vi mener en fusjon mellom FIKS og ROKUS vil gjøre det lettere å møte disse utfordringene.

Det er viktig at vi er i forkant av utviklingen i regionen. Muligheten til å tilpasse et nytt selskap til endret antall eiere er tilstede nå, og bør gripes.

De ansatte ser det som positivt at styrene satser på å beholde og utvikle selskapene. Dette gir økt jobbsikkerhet for de ansatte.

14.2 Anbefalinger

1. Effektivisering, bredere fagmiljø og reduserte kostnader for kommunene gjør at vi anbefaler en sammenslåing av FIKS og ROKUS fra 1. januar 2018.
Etter en samlet vurdering synes en organisering som interkommunal selskap, IKS, best og vi anbefaler en slik organisering.
2. Det nye selskapet gis navnet «Akershus kontrollutvalgssekretariat IKS». Forkortet: AKUS.
3. De ansatte i FIKS og ROKUS tilbys ansettelse i det nye selskapet med samme lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår som de har i dag.
4. I forhold til selskapets størrelse anbefaler vi et styre med 3 eiervalgte medlemmer og 2 eiervalgte varamedlemmer.
5. Aktiviteten i det enkelte utvalg har større betydning for sekretariatets ressursbruk enn kommunens folketall. Vi anbefaler derfor at refusjonen driftsutgiftene fra kommunene baserer seg på følgende modell: 40% etter folketall og 60% fast. Dette gir en kostnadsreduksjon for alle kommunene i forhold til dagens situasjon. Det nye selskapet gis et oppstarttilskudd på 500 000.- kroner.
6. Oslo utgjør et geografisk midtpunkt for de kommunene som deltar. Vi foreslår at kontoret plasseres sentralt i Oslo.

14.3 Videre fremdriftsplan

Forslaget innebærer en nedleggelse av FIKS og endring av Rokus. Formelt sett har kontrollutvalgene i Follo innstillingsrett i saken, fordi dette innebærer valg av sekretariatsløsning. På Romerike er det representantskapet i Rokus som innstiller til eierkommunenenes kommunestyre om endring i selskapsavtalen. Vi har funnet det formålstjenlig å be kontrollutvalgene på Romerike behandle sak om fusjon og endring av selskapsavtalen, og komme med en anbefaling som kan legges ved kommunestyrenes behandling.

Dette innebærer at fremdriftsplanen vil bli ulik for Follo og Romerike:

Follo:

--	--

19.4.2016	Dialog med de ansatte om et utkast til utredning
Juni	Styret behandler et utkast til utredning
Juni – september 2016	Eierne informeres
September 2016	Styret behandler utredningen første gang.
November	Styret innstiller i saken
Desember (16.12)	Follorådet informeres
Mars	Kontrollutvalgene innstiller i saken.
Mars – april 2017	Kommunestyrene behandler opprettelse av nytt selskap
Mai 2017	Interimsstyre etableres for utarbeiding av budsjett Leie av lokaler mm
Juni 2017	Budsjettinnstilling fra FIKS
Sept.2017	Budsjettinnst. fra kontrollutvalgene

Romerike

19.4.2016	Dialog med de ansatte om et utkast til utredning
Juni	Styret behandler et utkast til utredning
Juni – september 2016	Eierne informeres
November desember	Administrativ høring
Januar	Styret innstiller til representantskapet i saken
Februar	Ekstra repsskapsmøte
Januar/februar	Kontrollutvalgene behandler saken.
–Mars april	Kommunestyrene behandler opprettelse av nytt selskap

Felles framdriftsplan etter at kommunestyrene har behandlet saken:

Juni	Interimsstyre etableres for utarbeiding av budsjett 2018, leie av lokaler mm
Hele høsten	Praktiske forberedelser for ny lokalisering/nytt selskap
1. januar 2018	Oppstart nytt selskap

Arkivsak-dok. 15/00231-17
Saksbehandler Kjell Nordengen

Saksgang
Lørenskog kontrollutvalg

Møtedato
09.02.2017

EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Skriv inn forslag til vedtak